

Ainevaldkond “Kunstiained”

- 1. Üldalused 3
 - 1.1. Valdkonnapädevus 3
 - 1.2. Ainevaldkonna õppeainete arvestuslik maht 3
 - 1.3. Ainevaldkonna kirjeldus ja valdkonnasisene lõiming 4
 - 1.4. Hindamine 6
 - 1.5. Õppe kavandamine ja korraldamine 7
 - 1.6. Õppekeskkond 9
- 2. Ainekavad 11
 - 2.1 Kunst 11
 - 2.1.1. Õppeaine kirjeldus 11
 - 2.1.2. Kooliastme lõpuks taotletavad teadmised, oskused ja hoiakud 13
 - 2.1.3. Õpitulemused 14
 - 2.1.1.1. Kunsti 1. klassi ainekava 14
 - 2.1.1.1. Kunsti 2. klassi ainekava 16
 - 2.1.1.1. Kunsti 3. klassi ainekava 18
 - 2.1.1.1. Kunsti 4. klassi ainekava 20
 - 2.1.1.1. Kunsti 5. klassi ainekava 24
 - 2.1.1.1. Kunsti 6. klassi ainekava 30
 - 2.1.1.1. Kunsti 7. klassi ainekava 31
 - 2.1.1.1. Kunsti 8. klassi ainekava 35
 - 2.1.1.1. Kunsti 9. klassi ainekava 38

2.2. Muusika.....	41
2.2.1. Õppeaine kirjeldus.....	41
2.2.2. Kooliastme lõpuks taotletavad teadmised, oskused ja hoiakud.....	44
2.2.3. Õpitulemused.....	46
Muusikaõpetus 1 klass	52
Muusikaõpetus 2. klass	54
Muusikaõpetus 3. klass	57
Muusikaõpetus 4.klass.....	59
Muusikaõpetus 5. klass	62
Muusikaõpetus 6. klass	64
Muusikaõpetus 7. klassis.....	68
Muusikaõpetus 9. klassis.....	73

1. Üldalused

1.1. Valdkonnapädevus

Kunstiainete valdkonnapädevuse kujundamise esmane alus on äratada valdkonna vastu huvi ja seda järjekindlalt hoida. Kunstiainete valdkonnapädevus on universaalne ning väljendub selles, et põhikooli lõpuks õpilane eakohaselt:

- 1) teadvustab oma sidet muusika, kunsti ja visuaalkultuuriga ning Eesti ja maailma kultuuripärandiga;
- 2) loob, uurib ja tõlgendab, kasutades muusika, kunsti ja visuaalkultuuri väljendusvahendeid, teadmisi ning meetodeid;
- 3) mõtestab ja reflekteerib eri kultuurinähtusi, enda ja kaasõppijate loometegevust; 4) mõistab muusika ja kunsti osatähtsust nüüdisaegses ühiskonnas;
- 5) osaleb kunstide suhtluses tõlgendamist vajava sõnumi edastaja ning vastuvõtjana informeeritult ja kriitiliselt;
- 6) on loova eluhoiakuga ja lahendab probleeme loovalt.

1.2. Ainevaldkonna õppeainete arvestuslik maht

Kunstiainete valdkonda kuuluvad kunst ja muusika, mida õpitakse 1.–9. klassini. Ainekavades kirjeldatud õpitulemuste saavutamiseks on õppeainete arvestuslikud nädalatunnid kooliastmeti järgmised:

õppeaine	I kooliaste	II kooliaste	III kooliaste
kunst	5	3	3
muusika	6	4	3

	1.klass	2. klass	3.klass	4.klass	5.klass	6.klass	7.klass	8.klass	9.klass
Kunst	1	2	2	1	1	1	1	1	1
Muusika	2	2	2	2	1	1	1	1	1

Õppeainete nädalatundide jagunemine kooliastmete sees ja õppesisu klasside kaupa määratakse kindlaks kooli õppekavas arvestusega, et õpitulemused ning kooliastme lõpuks taotletavad teadmised, oskused ja hoiakud on saavutatavad.

1.3. Ainevaldkonna kirjeldus ja valdkonnasisene lõiming

Kunstiainete pädevus lähtub arusaamast, et õpilase areng on elukestev ja mõjutatud kultuurist ning kunstid (muusika, kunst, kirjandus, draama, film, tants) ja kultuur laiemalt (visuaalkultuur, pärand- ja pärimuskultuur jms) on inimese dialoogipartnerid kogu elu jooksul. Kunstid on olulised väärtushinnangute, suhtluskultuuri, empaatia ning kriitilise mõtlemise arendamise vahendid. Kunstide kui professionaalse kõrgkultuuri loomingu kõrval on tähtis ka uuriv ja leiutav loomine ning kultuur mõtestatud inimtegevusena laiemalt. Kunstiained rõhutavad õppe koondumist viie põhimõtte ümber:

1) kunste on vaja tõlgendada. Kunstide kõne ei ole sõnasõnaline, kunstiteosed pakuvad eri tõlgendusvõimalusi ja tähendusi, mis põhinevad alati maailmavaatel, varasemal elu- ja kunstikogemusel ning on juhitud tunnetest, samuti kogemise kontekstist. Tõlgendamise puhul on alati võimalik lähtuda erinevatest vaatepunktidest ja ootustest. Isiklik kogemus kasvatab kogemuse tähenduslikkust õpilase jaoks. Kunsti ja muusika õppimisel on vaja toetada tõlgendamisoskust;

2) kunstid toetavad mitmekülgset loovust. Kunsti ja muusika õppimine kujundab õppija loovust ja isiksuseomadusi, mis annavad eeldused mistahes inimtegevuse valdkonnas probleeme uut viisi lahendada, et jõuda originaalsete, kasulike, eetiliste ja vähemalt looja jaoks soovitud tulemusteni. Kunstidega tegelemine põhikoolis toetab õpilooovust (uudsed tähenduslikud kogemused ja nende mõtestamine, uurimis- ja refleksioonioskused) ning argilooovust (fantaasia, maailma uudne mõtestamine enda jaoks, uudne toimimisviis igapäevaelus);

3) kunstid toetavad esteetilise tundlikkuse kasvu ning inimese heaolu. Kunsti ja muusika õppimine põhikoolis võimaldab õpilasel ära tunda, emotsionaalselt kogeda ja hinnata enda ümber subjektiivset ilu (kuuldavat, kombatavat, nähtavat, abstraktset) ning nautida seda samavõrra nagu teiste oskusi või meisterlikkust. Ilu ja meisterlikkuse väärtustamine toetab rahulolu ja tähenduse leidmist maailmas, suurendab maailmaga seotuse tunnet ning innustab inimest püüdlema oma eesmärkide poole. Kunstiainetel on tähtis osa muutuvates oludes isiklikku ja ühiskondlikku heaolusse panustava inimese kujundamisel;

4) kunstiaineid õppides arenevad kinesteetilised oskused ja kognitiivsed võimed, mis on lahutamatult seotud loomega – musitseerimise ja visuaalkunsti, ent ka performatiivsete kunstide loomisega. Kunstitegevustes toetatakse sügavama

kognitiivse võimekuse kujunemist. Õppimine (sh musitseerimine ja visuaalkunst, kuid ka performatiivsete kunstide loomine) on sügavam, kui see toimub terviklikult nii keha kui ka vaimu ja eri meelte koostöös;

5) kunstiainete õppimine toetab iseenda mõistmist ja mõtestamist ning üldpädevuste omandamist sisukalt ja terviklikult. Kunsti ja muusikaga järjepidev tegelemine toetab õppija eneseusalduse kujunemist ning eneseväärikust. Kunstide kaudu saab tõhusalt arendada kognitiivseid oskusi, nt loovat ja kriitilist mõtlemist, refleksiooni- ja analüüsioskusi, samuti mittekognitiivsed oskusi, nt avatust, otsustusvõimet ja riskijulgust.

Valdkonnasisene lõiming tugineb kunsti ja muusika kokkupuutepunktidele. Kunst ja muusika jagavad sarnaseid baasmõisteid, mille sisu on aga erialade väljendusvahenditest lähtuvalt ainuomane; ka kontseptsioonide sisu ei pruugi kattuda. Seetõttu on kunsti ja muusika lõimingukeskmeks ühised aspektid:

- 1) teose, autori ja loomingu määratlus;
- 2) esitus ja tõlgendus (interpreteerimine) ning kriitika;
- 3) ajalooliselt interdistsiplinaarsed kunstid (sõna-, muusika- ja tantsuteater, film);
- 4) nüüdisaegsed mitmemeelised kunstinähtused (video ja performance, meie aja tsirkus, installatiivne, uusmeedia kunst jms).

Kunsti ja muusika õppimise kaudu toetatakse õpilastes kõigi riikliku õppekava üldosas kirjeldatud üldpädevuste arengut. Üldpädevuste saavutamist toetab õppeainete eesmärgipärane lõimimine teiste valdkondade õppeainetega ning läbivate teemade õpilase jaoks tähenduslik käsitlemine. Selle tulemusel kujuneb õpilasel suutlikkus rakendada oma teadmisi ja oskusi eri olukordades, kujundada enda väärtushoiakuid ja -hinnanguid ning võimalus omandada ettekujutus ühiskonna kui terviku arengust. Seejuures on väga oluline aineõpetajate süsteemne ja järjepidev koostöö õpilase kogu õppeaja vältel. Üldpädevuste kujundamise ning läbivate teemade käsitlemise ja lõimingu korraldamise põhimõtted määratakse kooli õppekava üldosas ning rakendamist täpsustatakse valdkonnakavas.

1.4. Hindamine

Hindamine kunstiainetes suunab ja julgustab õpilasi õppima ning tekitab ja hoiab huvi kunsti ja muusika vastu. Hindamise aluseks on põhikooli riikliku õppekava üldosas sätestatu, kunsti ja muusika ainekavas esitatud õpitulemused ning kooli kehtestatud hindamisjuhised. Hindamise nõuded ja korraldus, sh mittenumbrilise hindamise kasutus ja kooliõppekava väliselt, sh mitteformaalhariduses omandatud teadmiste ja oskuste arvestamine täpsustatakse kooli õppekavas.

Hindamise käigus saavad õpilased mitmekülgset tagasisidet oma töökultuuri ja töö ning individuaalse arengu kohta, millega toetatakse nende kujunemist positiivse minapildi ja adekvaatse enesehinnanguga enastjuhtivaiks õppijaiks. Hindamisega luuakse õpilastele võimalusi õppe vältel oma edusamme esile tuua, julgustades neid enda tugevaid külgi kasutama ja uusi oskusi arendama. Õpilastele võimaldatakse eri viise eneseanalüüsiks ja kaaslastelt tagasiside saamiseks ning selle aktseptimiseks. Õpetaja saab hindamise kaudu teavet oma õpetamise tulemuslikkuse kohta ning sisendit nii õppe kui ka iseenda pädevuste arendamiseks. Alates esimesest kooliastmest kaasatakse õpilane nii oma tööd hindama kui ka kaasõpilastele tagasisidet andma.

Õpilasele on õppeühiku (õppetegevuste kogum, mis on suunatud samade õpitulemuste saavutamisele) alguses teada, mida ja millal hinnatakse, mis hindamisvahendeid kasutatakse ning mis on hindamiskriteeriumid.

Õpilast suunatakse õppe käigus oma õppimist ja seatud eesmärkide saavutamist analüüsima ning reflekteerima.

Aineteadmiste ja -oskuste kõrval antakse tagasisidet üldpädevuste arengu ning väärtushoiakute ja -hinnangute kujunemise kohta. Hoiakute kujunemise kohta antakse tagasisidet suunavate ja toetavate sõnaliste hinnangutega.

Õpilase seisukohtadele ühiskonnas ja maailmas toimuva kohta antakse sõnalist kirjeldavat tagasisidet. Kirjalikke ülesandeid hinnates arvestatakse eelkõige töö sisu, kuid pööratakse tähelepanu ka õpilase keelekasutusele, sh kunsti- ja muusikaterminite õigele kasutusele ning õigekirjale, mida arvestatakse hindamisel ülesande eesmärgi ja kokkulepitud hindamiskriteeriumide põhjal.

Hindamisel lähtutakse õppimisele seatud eesmärgist ja hinnatakse seda, mida on õpetatud, rakendades nii diagnostilist, kujundavat kui ka kokkuvõtvat hindamist, mida esitatakse nii sõnaliste hinnangute kui ka numbriliste hinnatena. Diagnostilise lt

hinnates selgitatakse välja õpilaste eelteadmiste ja oskuste tase, ainealased väärarusaamad ning eriomased õpiraskused, et kavandada edasist õppimist ja õpetamist.

Erineva keerukusastmega teadmiste, oskuste ja hoiakute hindamise võimaldamiseks kasutatakse mitmekesiseid hindamisviise ja -vorme. Hindamisvahendi ja -viisi valik sõltub seatud õppe-eesmärkidest ning eeldatavast õpitulemusest.

Kunstiainete valdkonnapädevuse omandamisel on õppe jooksul oluline roll kujundaval hindamisel, mis toetab õpilase eneseusku ja innustab teda oma võimeid arendama. Kujundava hindamise kaudu saab õpilane temale arusaadaval viisil esitatud suulist ja kirjalikku tagasisidet oma õpitulemuste saavutamise taseme ning tugevate külgede ja arenguvõimaluste kohta. Kujundava hindamise rakendamist toetab õppeolukorras tehtud tööde õpilasepoolne dokumenteerimine näiteks kavandite, jooniste, õpimapi, blogina vms. Kunstiainetes väärtustatakse harjutamist. Õpitulemuste saavutamise toetamise kõrval keskendutakse kujundava hindamise vältel järgmistele aspektidele:

- 1) loovuse arengu toetamine (probleemide märkamine, mõtete voolavus ja paindlikkus, originaalsus, probleemi lahendamisoskused, refleksioon);
- 2) huvi ja nii õppest kui ka kunsti- ja kultuurielust aktiivse osavõtu toetamine;
- 3) isikliku sideme loomine ainega ja isikupärase väljenduslaadi otsimine;
- 4) sallivuse areng ja silmaringi avardamine.

Kooli õppekavas kehtestatud hindamisjuhiste järgi võib arvestada tunnist osavõtu aktiivsust ja tunnivälist muusikategevust (nt osalemine koolikooris, orkestris, ansambelis, esinemine kooliüritustel, kooli esindamine konkurssidel/võistlustel, sh muusikaolümpiaadil). Kokkuvõtvalt hinnatakse üldjuhul õppeperioodi või mahuka õppeteema lõpul, lähtudes õppest kui tervikust ja taotletavatest õpitulemustest, seejuures arvestatakse, et hinnetel võib olla sõltuvalt töö mahust erinev kaal. Hindamiskriteeriumid loob õpetaja õpilasi kaasates kooli kehtestatud hindamisjuhiste põhjal.

1.5. Õppe kavandamine ja korraldamine

Õpe on õppijakeskne, toetab õpimotivatsiooni hoidmist ning õpilaste kujunemist aktiivseiks ja iseseisvaiks õppijaiks ning loovaiks ja kriitiliselt mõtlevaiks ühiskonnaliikmeiks, kes suudavad teha valikuid ja vastutada oma õppimise eest. Õpet

kavandades ja korraldades lähtutakse õppekava üldpädevustest, kooli väärtustest, kooliastme lõpuks taotletavatest teadmistest, oskustest ja hoiakutest ning õpitulemustest ja 3 kooli õppekavas sätestatud õppesisust, kooliastmete õppe ja kasvatuse rõhuasetustest ning läbivate teemade ja lõimingu rakendamise põhimõtetest. Põhikoolis õpet kavandades ja korraldades teevad õpetajad koostööd, seejuures:

- 1) arvestatakse õpilaste eelteadmisi, huvisid, individuaalset eripära ja isikupäraseid erivõimeid, kasutatakse diferentseeritud ja sobivat pingutust nõudvaid ülesandeid, mille sisu ja raskusaste toetavad individualiseeritud ja õpilasele tähenduslikku käsitlust, reageeritakse õpi- ja eluraskustele ning pakutakse õpiabi ja tuge õpivalikutes;
- 2) võetakse arvesse kohalikku eripära ning muutusi ühiskonnas, kunsti ja muusika uusimaid käsitlusi, rakendatakse didaktika nüüdisaegseid käsitlusi;
- 3) taotletakse, et õpilase õpikoormus (sh kodutööde maht) on mõõdukas, jaotub õppeaasta jooksul ühtlaselt ning jätab piisavalt aega puhkuseks ja huvitegevuseks;
- 4) võimaldatakse õpet nii iseseisvalt kui ka koos teistega, kujundatakse õpiharjumusi ja -oskusi ning suunatakse tegema valikuid;
- 5) kaasatakse õpilasi õppe kavandamisse, võetakse aega eesmärkide ja taotletavate õpitulemuste saavutamise viiside ja hindamiskriteeriumide läbiarutamiseks ning refleksiooniks;
- 6) kavandatakse piisavalt aega terviklike õppeühikute, mitmeid osaoskusi arendavate ning õppijate jaoks tähenduslike tulemusteni viivate õppeülesannete täitmiseks;
- 7) rakendatakse uurivat õpet, kasutatakse mitmekesiseid ja kombineeritud õppemeetodeid ning aktiivsust, loovust, koostööd ja tagasisidet soodustavaid tegevusi;
- 8) rakendatakse nii traditsioonilisi kui ka nüüdisaegseid info- ja kommunikatsioonitehnoloogial põhinevaid õpikeskkondi ning õppematerjale ja -vahendeid;
- 9) kasutatakse mitmekesist õpikeskkonda: loodus- ja linnakeskkond, arvuti- ja multimeediaklass, virtuaalkeskond jne, käiakse õppekäikudel, kontsertidel, teatrites, näitustel, muuseumides, stuudiotel, muusikakoolides, looduses, raamatukogudes jm;

10) võimaldatakse siduda õpet koolivälise eluga, et kogu ainekäsitus oleks võimalikult elulähedane, õpilasele eakohane ja tähenduslik; seostatakse õppesisu näidetega nii Eesti kui ka maailma kunstist ja rahvakultuurist.

1.6. Õppekeskkond

Õppekeskkonna kujundamisel lähtutakse riikliku õppekava alusväärtustest ning luuakse üksteist austav, vastastikku hooliv ja toetav, turvaline, kiusamis- ja vägivallavaba õppekeskkond, mis rajaneb usalduslikel suhetel, sõbralikkusel ja heatahtlikkusel ning kus märgatakse ja tunnustatakse õpilase pingutusi ja õpiedu.

Kunstiainete pädevuse kujunemise eeldus on õppimist, loovust ning eneseväljendust toetav sotsiaal-emotsionaalne, vaimne ja füüsiline õppekeskkond, mis peab soodustama õpilase iseseisvust, olema kaasav, piisavalt struktureeritud ning eakohane, mis on loovuse ja originaalsuse arendamisel ning avaldumisel oluline. Nii füüsiline kui ka vaimne keskkond peab vastama õpilaste võimetele. Eriti tähtis on arvestada psühholoogilisi baasvajadusi.

Kunstid on muutuvad, vastuolusid tekitavad ning väärtuste ja kokkulepete piire kompavad. Seetõttu on eriti tähtis tagada turvaline vaimne keskkond, mille kujundamisele aitavad kaasa hinnanguvabad arutelud ja õpetaja pädevus tulla toime väärtuskonfliktidega. Kunstiainete õppimise füüsilise õppekeskkonna tagab kool, võimaldades õpet ruumis, mis on varustatud kvaliteetsete, õpilastele kokkulepitud korras kättesaadavate töövahendite ja materjalidega vabaks kasutamiseks, et toetada valikute tegemise oskust ja loovat eneseväljendust. Õpe toimub ka autentsetes keskkondades, linnaruumis, kontserdisaalides, näituse- ja etendusasutustes, kooli ümbruses, paikkonna kultuuriasutustes ja mujal.

Kunsti õpetamiseks on vaja

- 1) iseseisvaks ja rühmatöökäsi vajalikku pinda eri formaadis tööde, ka suure formaadiga tööde tegemiseks;
- 2) 500-luksise päevalgusspektriga valgustust tööpinnal ning käte ja töövahendite puhastamise võimalust;
- 3) reguleeritava kõrgusega molberteid või laudu koos joonistusalustega ning tööde kuivatamise, hoiustamise ja eksponeerimise võimalust;
- 4) kunstiraamatuid, ajakirju ja teatmeteoseid;
- 5) videoprojektori, foto- ja videokaamerate, arvutite, skanneri ja printeri kasutamise võimalust ning internetiühendust.

Muusika õpetamiseks on vaja

- 1) muusikategevusteks (sh rühmatööks ja liikumiseks) sobivat teisaldatava mööbliga piisavalt ventileeritavat ruumi;
- 2) mitmesuguseid vahendeid: klaver, noodijoonestikuga tahvel, noodipuldid, rändnoot, astmetabel, klaviatuuritabel;
- 3) musitseerimiseks vajalikke pille: Orffi instrumentarium (rütmi- ja plaatpillid), plokkflöödid või väikekanded, akustilised kitarrid, ukuleled vm;
- 4) tehnovahendeid kontakt- ja digiõppe korraldamiseks: fono- ja videoteek, kohased voogedastusplatvormid; salvestatud muusika esitamise vahendid (muusikakeskus hifi, arvuti + kõlarid); muusika õppimiseks ja loomiseks sobivad rakendused (äpid), nt noodistusprogramm, salvestusprogramm jt; videoprojektor.

2.Ainekavad

2.1 Kunst

2.1.1. Õppeaine kirjeldus

Kunsti õppeaine roll on innustada õppijat avastama ja kasutama oma võimeid (sh seni avaldumata võimeid) kunsti ja visuaalkultuuri loojana ning sellega suhestujana, seega ka kultuurikandjana. Kunsti õppeaine tugineb ülesehituselt visuaalkultuurile ning arendab visuaalset kirjaoskust, mis on tänapäeva maailmas edukaks toimetulekuks tähtis igaühele. Kunst toetab õppija loovust ja isiksuseomadusi, mis annavad eeldused mis tahes inimtegevuse valdkonnas probleeme uut viisi lahendada, jõuda originaalsete, kasulike, eetiliste ja vähemalt looja jaoks soovitud tulemusteni.

Õppeaine lähtealused on:

1) maailma kunsti ja visuaalkultuuri laiahaardeline käsitlemine. Visuaalselt tajutav inimese loodud ja mõtestatud keskkond (visuaalkultuur) hõlmab kujutisi, tekste, esemeid, ehitisi, ruumisuhteid jms ning nende erinevaid ja muutuvaid tähendusvälju. Visuaalkultuur sisaldab nii tahtlikke ja kavandatud artefakte (nt kunstiteosed, graafiline disain, reklaam, fotograafia, mood jne) kui ka juhuslikke ja plaanimata visuaalseid märke ning kooslusi (nt tänaval või meedias kõrvuti sattunud reklaamid, kasutatud tüpograafia, muruplatsi niitmine ja sisse tallatud teerada, aja jooksul kujunenud kodusisustus jne). Visuaalkultuuris on teadlik toimimine seotud suhtlusega, erinevate sõnumite ja tähenduste loomise, säilitamise, muutmise ja edastamisega; nii esteetiliselt mitmekesise keskkonna kui ka emotsionaalse ja intellektuaalse keskkonna loomisega ning majanduse toimimise ja majanduslike väärtuste loomisega. Kunstipädevuse omandamist toetab maailma kunsti ja visuaalkultuuri käsitlemine nii nüüdisaegses kui ka ajaloolises kontekstis;

2) kunsti vormide ja tähenduste pidev muutumine, eksperimentaalsus ja areng, mis võivad ühiskonda ka proovile panna. Kunstis kui visuaalkultuuri kitsamas osas luuakse uut inimkogemust, väljendust ja tähendusi teadlikumalt ning sihipärasemalt, suhestudes valdkonna eripäraga, otsinguliselt ja eksperimenteerivalt. Kunsti pidev uuenemine peegeldab muutusi nii teadustes kui ka ühiskonnas, väärtustes ja hoiakutes. Kunst tohib võtta endale fantaasia, moraali ja ühiskondlike kokkulepete piire kompava ning nihutava rolli, et mõtestada ja arutleda, ka katsetada erinevaid ettekujutusi ja võimalikkusi;

3) õpetaja on aktiivne kunstiga suhestuja, kes toetab õpilasi kultuuri muutavas mitmekesisuses. Täpsema õpisisu valib õpetaja, kes juhib õpet ja õpikeskkonna loomist. Õpetaja enda hoiakud, avatus ja sallivus, mitmetähenduslikkuse ja muutlikkuse taluvus, aktiivses dialoogis ja mõtestatuses olemine vana ja uue kunstiga on äärmiselt olulised. Kunstiaine ise on samuti seotud pidevate muutustega – uue kunstiloomega, uute avastustega kunstiajaloo, seniste väärtuste ümberhindamisega ühiskonnas, uute väärtuste leidmise ja loomisega. Kunsti õppeainet on võimalik üles ehitada eri kunstikäsitlustele tuginedes. Valdkonnast saab ehedama pildi, kui õppijad ja õpetaja võivad mõtiskleda mitme kunstikontseptsiooni üle ning teadvustada kunsti loomise ja hindamise eri aluseid (nt funktsionaalne, realistlik, idealistlik, estetistlik, kontseptuaalne, pragmaatiline, institutsionaalne jne);

4) kunsti õppeaines on võrdselt oluline nii kunstikogemus kui ka õppimiskogemus. Sageli on teosest kui lõpptulemusest tähtsam loomingu ja otsinguline tee, tagasiside ja refleksioon, üldpädevuste kujundamine, motivatsiooni leidmisele ja hoidmisele suunatud tegevused. Koolikunstis on vaja väärtustada õppija isikliku tasandi loomet, avastusi, pingutust ja sõnumit, sest õppijale endale tähtis tegevus loob talle just nimelt tähendusliku kunstikogemuse ka siis, kui lõpptulemus ei ole originaalne või sisukas laiemas kunsti ja visuaalkultuuri kontekstis. Juhul kui lõpptulemus visuaalkultuuri-, disaini- või kunstiteosena on õppes oluline, peab õpetaja kvalitatiivse muutuse teket valmivas teoses teadvustama ja toetama eesmärkide ning hindamiskriteeriumide sõnastamisega. Kunsti osaoskused võimaldavad kunsti õpetamist mitmekülgset käsitleda ja jälgivad disaini tsüklilist loogikat, mis on maailmas järjest laiemalt käibel nii kunstiteoste, toodete, protsesside kui ka uuringute kavandamisel.

Kunsti osaoskused on:

1) väljaselgitamine, teadmine, mõistmine (kuulamine, vaatamine, lugemine, info otsimine, kirjeldamine, sõnastamine, valimine, uurimine);

2) plaanimine ja ideede arendamine (ideede genereerimine, visandamine, katsetamine, organiseerimine, protsessi plaanimine, koostamine, leiutamine);

3) loomine (eesmärgipärane väljendus- ja töövahendite rakendamine, viimistlemine, toimetamine, täiendamine, esitlemine);

4) refleksioon, analüüs ja kriitika (uurimine, tõlgendamine, retsenseerimine, tagasisidestamine, arutlemine, väärtushinnangute arendamine ja andmine).

Õpitulemuste sõnastamise puhul on arvestatud, et õpetaja saaks koostöös õpilastega ise otsustada, mis õppeülesannete ja teemade käsitlemisega õpitulemusi saavutada, pidades silmas õpilaste vajadusi ja muutusi kunstimaailmas. Põhikooli õpitulemustes on rõhk teadmisel ja mõistmisel ning sihipärasel kunstilisel tegevusel: idee arendamine ja parima võimaliku lahendi leidmine oma ideele. Disainiga seotud õpitulemused võrdsustatakse ainekavas plaanimise ja idee arendamisega nii, nagu see on kujunenud nüüdisaja praktikas.

2.1.2. Kooliastme lõpuks taotletavad teadmised, oskused ja hoiakud

I kooliaste	II kooliaste	III kooliaste
<p>Õpilane:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) kirjeldab visuaalseid pilte, jooniseid ja sümboleid oma kogemuse piires; 2) teab kujutiste kasutamise ja jagamise head tava; 3) kavandab lihtsamaid ülesandeid disainis ja loomes kestlikult; 4) teeb kahe- ja kolmemõõtmelisi töid spontaanselt ning kavandades, kasutades eri tehnika- ja töövõtteid; 5) kirjeldab lühidalt enda tööd ja tulemust. 	<p>Õpilane:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) tõlgendab visuaalseid kujutisi oma kogemuse ja õpitu piires; 2) teab autorsuse üldisi põhimõtteid; 3) kasutab õpetaja juhendamisel osalist disainimist probleemi lahendamiseks kestlikult; 4) loob omanäolisust taotledes kahe-, kolme- ja neljamõõtmelisi kunstitöid nii spontaanselt kui ka uurides ja kavandades, kasutades ning põhjendades eri tehnikavõtteid ja kompositsiooni; 5) analüüsib oma teost ja tööd; 6) arutleb loodu üle, seostades loomingut oma kogemuse piires teiste eluvaldkondadega. 	<p>Õpilane:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) analüüsib õpetaja abiga enne kasutamist visuaalseid kujutisi, jooniseid, skeeme ja sümboleid; 2) käitub füüsilistes ja digitaalsetes kultuurikeskkondades enamasti turvaliselt, arvestab visuaalseid kujutisi luues ja kasutades autorsust; 3) rakendab õpetaja abiga uurimismeetodeid teoreetiliste, kunstitööde või disainiobjektide loomisel; 4) katsetab, julgeb eksida ja töö käigus langetada otsuseid õpetaja abiga; 5) loob omanäolisust taotledes kahe-, kolme- ja neljamõõtmelisi kunstitöid ja väljapanekuid, uurides ning teadlikult kavandades, valides ja rakendades protsessi käigus sihipäraselt materjale,

		<p>tehnika- ja töövõtteid ning kompositsiooni põhimõtteid;</p> <p>6) analüüsib õpetaja toel loodut ja arutleb loodu (nii kunsti kui ka visuaalsete objektide) üle, seostades kunste ja kunsti teiste valdkondadega ning ühiskonna muutustega üldisemalt.</p>
--	--	--

2.1.3. Õpitulemused

I kooliaste

2.1.1. Kunsti 1. klassi ainekava

Õpitulemused	Õppesisu ja tegevused
<p>Õpilane:</p> <p>1) uurib ja selgitab visuaalseid pilte, jooniseid ning sümboleid (nt õpetaja valikul: sildid, liiklusmärgid, kaardid, õpikute illustratsioonid, multifilmide ja arvutimängude pildiline külg, mänguasjade väljanägemine ja roll, reklaam linnaruumis ja meedias, riietus, kaupluste vaateaknad, veebikeskkonnad) oma kogemuse piires;</p> <p>2) nimetab visuaalteose tähtsamaid tunnuseid, lähtudes ülesandest (tehnika, vorm, värv, kompositsioon, meeolelu, sisuelemendid);</p> <p>3) leiab muuseumis, galeriis õpetaja abiga näituse mõistmiseks vajaliku info;</p>	<p>Väljaselgitamine, teadmine, mõistmine</p> <p>Kujutamise- ja vormiõpetus</p> <p>Vormilt lihtsate esemete ja figuuride joonistamine vaatluse ja mälu järgi.</p> <p>Esemete ja figuuride pinnaline kujutamine, nende ligikaudse vormi ja proportsiooni edasiandmine.</p> <p>Inimese kujutamine põhivaates (otse, profiilis).</p> <p>Elusolendite mitmesuguste kehaasendite ja liigutuste kujutamine.</p> <p>Joon ja rütm.</p> <p>a) Kasutab kujutamisel vaatlusoskust, fantaasiat, mälu;</p> <p>b) Kujutab inimest otse ja profiilis; erinevates asendites;</p>

- 4) teab säästlikkuse ja kestlikkuse tähtsust;
- 5) uurib õpetaja abiga esemete vormi ja otstarbe seoseid;
- 6) teab, kes on autor;
- 7) ei tee digitaalkujutiste salvestamise ja edastamisega kellelegi kahju.

- c) Kirjeldab kujutatut;
 - Värvi-, kompositsiooni- ja perspektiivõpetus**
 - Soojad ja külmad toonid, heledad ja külmad toonid.
 - Kolm põhitooni.
 - Helestamine.
 - Ümbritseva elus ja eluta looduse edasiandmine.
 - Inimese kujutamine liikumises. Aastaaegadest tingitud erinevuste kujutamine looduses.
 - Rahvakalendripäevade kujutamine. Sümbolite, märkide, geomeetriliste kujundite kujutamine.
 - Oma nime kujundamine.
 - Mitmesuguste dekoratiivsete vormide kujutamine.
 - Rahvusliku motiivi joonistamine (laulupidu, rahvariided).
 - a) Kasutab kujutamisel vaatlusoskust, fantaasiat, mälu;
 - b) Teab sooje ja külmi toone;
 - c) Tunneb 3 põhitooni;
 - d) Kujutab inimest liikumisasendites;
- e) Kirjeldab pildil toimuvat;
- f) Tunneb lihtsamaid rahvuslikke motiive;
- Vestlused kunstist**
- Oma korteri kujundus. Uue ja vana võrdlemine
- Kaaslase tööde analüüs, tolerantne suhtumine kaasõpilaste töödessa. Muuseumide või näituse külastus
- a) Joonestab lihtsat plaani;
- b) Vaatleb ja kirjeldab positiivses võtmes kaaslase tööd;
- Tehnikad ja materjalid**
- Skulptuur, voolimine.

	<p>Maal. Maalimine kattevärvidega spontaanselt ja läbimõeldult.</p> <p>Joonistamine.</p> <p>a) Organiseerib töölaua vastavalt töö tehnikale;</p> <p>b) Hoiab töökoha korras;</p> <p>c) Kasutab õpitud tehnikaid;</p> <p>d) Töötab vastavalt oma võimetele;</p> <p>e) Kasutab fantaasiat, loovust;</p>
--	---

2.1.1. Kunsti 2. klassi ainekava

Õpitulemused	Õppesisu ja tegevused
<p>Õpilane:</p> <p>1) teeb kahe- ja kolmemõõtmelisi kunstitöid spontaanselt, kasutades lihtsamaid tehnikaid ja töövõtteid;</p> <p>2) lahendab disainiprotsessi lihtsamaid ülesandeid, esitades nii verbalselt kui ka visuaalselt oma ideede lahendusi.</p> <p>Refleksioon, analüüs ja kriitika</p>	<p>Plaanimine ja ideede arendamine; loomine</p> <p>Kujutamise- ja vormiõpetus</p> <p>Vormilt lihtsamate esemete ja figuuride joonistamine vaatluse ja selgituse abil. Inimese kujutamine põhivaates (otse, profiilis).</p> <p>Näo proportsioonid.</p> <p>Elusolendite erinevad kehaasendid, liikumine.</p> <p>Liiklusvahendite ja hoonete kujundamine. Varju tekkimine.</p> <p>a) Kasutab kujutamisel vaatlusoskust, fantaasiat, mälu.</p> <p>b) Oskab kirjeldada kujutatut.</p> <p>c) Oma arvamuse avaldamine tööde vaatlemisel, hinnangu andmine.</p> <p>d) Saab aru ruumilisest paiknemisest ja suuruste vahelkordadest pildil.</p> <p>Värvi-, kompositsiooni- ja perspektiiviõpetus</p>

Joonistamisel ja maalimisel erinevate värvimisvahendite tundmine, kasutamine: värvi- ja viltpliiatsid, rasvakriidid, pastellid, guaššvärvid.

a) Oskab segada värve uute toonide saamiseks.

b) Oskab kasutada erinevaid värvimisvahendeid.

Kuuevärviring: põhivärvid (kollane, punane, sinine) ja nende segamisel saadavad II astme värvid (oranž, roheline, violett). Helestamine ja tumestamine ning külmad ja soojad toonid.

Meeleolu väljendamine värvidega. (erinevad aastaajad).

Pildi pinna organiseerimine (kujutatava suuruse ja paberiformaadi erinevad suhted). Pea- ja kõrval elemendid ning taust. Pildi üksikosade tasakaal.

Rütm, rühmitamine ning osaline kattumine. Suuruse vähenemine kauguses.

a) Guaššvärvid- pintsli kasutamine eri värvide võtmisel, puhastamine, segamishõõs, eri jämeduse pintsli õige kasutus.

b) Märkab kujunduselemente ümbritsevas keskkonnas.

c) Läheneb tööde tegemisel loovalt, kasutab oma fantaasiat.

d) Oskab kirjeldada oma ka kaaslaste töid.

Vestlused kunstist

Oma klassi ja toa kujundamine igapäevaelus ja vastavalt tähtpäevadele ja meie traditsioonidele.

Muuseumide külastamine: võrdlemine vanaaja ja tänapäeva elu.

Tutvumine ajalooaga.

	<p>Näituse külastamine.</p> <p>Raamatu kujundused. Illustraatori töö. Raamatu valmistamine: lehtede kokku köitmine augustaja või klambrilööjaga.</p> <p>Jutu kirjutamine, joonistamine.</p> <p>a) Oskab kunstiteoseid lihtsas vormis kirjeldada ja oma eelistusi põhjendada.</p> <p>b) Omandab teadmisi kunstiliikidest ja stiilidest.</p> <p>c) Märkab kujunduselemente ümbritsevas keskkonnas.</p> <p>d) Oskab käituda muuseumis ja näitusel.</p> <p>f) Saab hakkama lihtsama raamatukese tegemisega</p>
--	--

2.1.1. Kunsti 3. klassi ainekava

Õpitulemused	Õppesisu ja tegevused
<p>Õpilane:</p> <p>1) kirjeldab visuaalteose vaatlemisel tekkinud isiklikke seoseid (See oleks justkui.... See meenutab mulle....);</p> <p>2) kirjeldab ette antud küsimustele toetudes enda tööd ja mõtestab valminud tööd: mida ma tegin, kuidas ma tegin, miks tahtsin neid vahendeid kasutada, kuidas tulemusega rahul olen, mida õppisin?</p>	<p>Refleksioon, analüüs ja kriitika</p> <p>Kujutamise- ja vormiõpetus</p> <p>Inimese kujutamine: eest- ja külgsuunas liikumises, portree eestvaates. Elusolendite kujutamine eri asendites liikumises.</p> <p>Eluta looduse osade (kivid, vesi jne.) kujutamine joone ja silueti abil.</p> <p>a) Kasutab kujutamisel vaatlusoskust, fantaasiat, mälu;</p> <p>b) Oskab kujutada inimest nii otse- kui profiilis, eri asendites;</p> <p>c) Oskab kirjeldada kujutatut;</p> <p>d) Oskab hinnata suuruste vahekordi pildil;</p>

e) Oskab vaadelda ja analüüsida oma tööd

Värvi-, kompositsiooni- ja perspektiivõpetus

Kuuevärviring: põhivärvid (kollane, punane ja sinine) ja nende segamisel saadavad värvid (oranž, roheline, violett).
Helestamine ja tumestamine, külmad ja soojad värvid.
Pildi üksikosade tasakaal.
Rütm, rühmitamine, osaline kattumine. Suuruse vähenemine kauguses.
Meeleolu väljendamine värvidega.

a) Oskab kasutada kujutamisel erinevaid värvimisvahendeid;
b) Oskab segada värve uute toonide saamiseks;
c) Teab ja tunneb kolme põhitooni;
d) Teab külmi ja sooje toone;
e) Oskab meeleolu väljendamiseks kasutada oma fantaasiat,
f) Oskab kirjeldada enda ja kaaslaste töid;

Vestlused kunstist

Kunst meid ümbritsevas keskkonnas. Oma klassi ja toa kujundamine tavaelus ja vastavalt traditsioonilistele tähtpäevadele.
Raamatukujundus, illustreerimine. Raamatu valmistamine, köitmine.
Näituse külastamine.

a) Omandab teadmisi eri kunstiliikidest;
b) Oskab kirjeldada kunstiteoseid oma vaatenurgast;
c) Oskab käituda näitusel;
d) Saab hakkama väikese raamatu tegemisega;

	<p>Tehnikad ja materjalid Skulptuur, voolimine. Maal. Kattevärvidega (guašš, akvarell) maalimine spontaanselt ja läbimõeldult. Graafika. Joonistamine pliiatsi ja viltpliiatsitega. Punkti ja joone kasutamine faktuuri loomiseks.</p> <p>a) Organiseerib oma töölaua vastavalt tehnikale; b) Kasutab õpitud ulatuses tehnikaid; c) Kirjeldab enda ja kaaslaste töid; d) Kasutab tööde tegemisel fantaasiat ja loovust; e) Töötab vastavalt oma võimetele. Paljundusgraafika: natuur-, papi- ja materjalitrükk guaššiga.</p>
--	---

II kooliaste

2.1.1. Kunsti 4. klassi ainekava

Õpitulemused	Õppesisu ja tegevused
<p>Õpilane: 1) rakendab ja kirjeldab eakohaselt visuaalkultuuri ilminguid õpetaja ning enda valikul (teabegraafikat: silte, kaarte, infograafikat; õpikute illustratsioone, (multi)filmide ja arvutimängude pildilist külge, reklaami linnaruumis ja meedias, riietust, kaupluste vaateaknaid, internetikeskkondi, ehitatud keskkondi, esemelist tänapäeva ja pärimuskultuuri); 2) kasutab olulisemaid õpitud kunstimõisteid ja teab kunstnikke;</p>	<p>Väljaselgitamine, teadmine, mõistmine Uurimine, avastamine, ideede arendamine Uurimuslik ja loov koostöö. Teoste esitlemine, valikute põhjendamine. Kujutamine, väljendamine, kujundamine vaatluse ja mälu järgi. Kavandamine. Pildiruum, ruumilisuse edastamise võtted (kolmas mõõde): maal, graafika Värv kui väljendusvahend- (kuuevärv ring, pehmed üleminekud, värviõpetus).</p>

<p>3) käitub näitusel turvaliselt ja asjalikult ning leiab enamasti ise muuseumi, galerii või virtuaalnäituse mõistmiseks vajaliku info;</p> <p>4) mõistab säästlikkuse ja kestlikkuse tähtsust;</p> <p>5) märkab, kirjeldab ning mõtestab nüüdisaegsete ja ajalooliste tarbeesemete ning hoonete erinevusi;</p> <p>6) märkab ning kirjeldab iseseisvalt seost tarbeeseme või ruumi/hoone suuruse, vormi, materjali ja otstarbe vahel;</p> <p>7) rakendab autorsuse üldisi põhimõtteid ning kujutiste salvestamise ja jagamise head tava.</p>	<p>Varjude edasiantmine.</p> <p>Liikumise kujutamine, inimeste tegevus, nägu, meeleolu. Tehnikate loov kasutamine, segatehnikad (materjalitrükk, papitrükk)</p> <p>Realistlikkus ja abstraktsus kunstis.</p> <p>a) visandab ja kavandab;</p> <p>b) on valmis katsetama uusi tehnikaid, sh digitaalseid;</p> <p>c) mõistab erinevate teoste sõnumeid ja eesmärki, uurib ja analüüsib neid (k.a. reklaam ja meedia);</p> <p>d) võrdleb kaasaja ja mineviku kultuurinähtusi;</p> <p>e) kasutab visuaalkultuuri tundmaõppimiseks teatmeteoseid ja IKT vahendeid;</p> <p>f) uurib disainilahendusi ja leiutab ise;</p> <p>g) oskab inimest kujutada</p> <p>Pildiline ja ruumiline väljendus Kunstiteoses sisulise ja vormilise eristamine.</p> <p>Kompositsiooni tasakaal, pingeline, dominant ja koloriit.</p> <p>Ruumiline kompositsioon</p> <p>ÜMBRUS ja HOONED</p> <p>Erinevad majad linnas ja maal, ajastu või funktsiooni järgi</p> <p>ASJAD - Esemete suurussuhted</p> <p>INIMENE - Inimesed tegevuses, nägu ja meeleolu.</p> <p>GEOMEETRIA - Kubistlikus stiilis pilt ÕHUPERSEKTIIV</p> <p>a) visandab ja kavandab;</p> <p>b) on valmis katsetama uusi tehnikaid, sh digitaalseid;</p> <p>c) mõistab erinevate teoste sõnumeid ja eesmärki, uurib ja analüüsib neid (k.a. reklaam ja meedia),</p> <p>d) võrdleb kaasaja ja mineviku kultuurinähtusi;</p>
---	--

e) kasutab visuaalkultuuri tundmaõppimiseks teatmeteoseid ja IKT vahendeid.

f) oskab lihtsat perspektiivireeglist lähtuvat visandada

Disain ja keskkond

Probleemipõhine lähteülesanne.

Trükiste, filmide, koomiksitate ja reklaamide pildikeele ning graafilise disaini kujundusvõtete uurimine ja kriitiline võrdlemine.

Keskkonnasõbralik ja loov disain inimese teenistuses.

Liiklusmärkide analoogial põhinev uute märkide kujundamine

a) visandab ja kavandab;

b) mõistab erinevate teoste sõnumeid ja eesmärki, uurib ja analüüsib neid (k.a. reklaam ja meedia);

c) võrdleb kaasaja ja mineviku kultuurinähtusi;

d) kasutab visuaalkultuuri tundmaõppimiseks teatmeteoseid ja IKT vahendeid;

Kiri (Trüki-) tähtede kujundamine. Makulatuurist või fotoväljalõigetest kollaaž

a) uurib disainilahendusi ja leiutab ise.

Meedia ja kommunikatsioon Kunstiteoste, arvutimängude, filmide, reklaamide jne vaatlemine, nende üle arutlemine, kirjeldamine, eelistuste põhjendamine. Liikumisillusiooni teke. Piltide, teksti, heli ja liikumise koosmõju.

Ruumilisuus pildil, fotol, filmis. Inimene ja tema tegevused.

Ilmastikunähtuste jäädvustamine.

- a) mõistab erinevate teoste sõnumeid ja eesmärki, uurib ja analüüsib neid (k.a. reklaam ja meedia).
- b) võrdleb kaasaja ja mineviku kultuurinähtusi.
- c) kasutab visuaalkultuuri tundmaõppimiseks teatmeteoseid ja IKT vahendeid.
- d) käitub virtuaalmaailmas eetiliselt.

Kunstikultuur

Kunstiteose analüüs. Kunstiürituste, kaasaegse kunsti näituste külastamine ja nähtu mõtestamine. Erinevad mineviku ja nüüdiskunsti tuntumad teosed Eestis ja mujal maailmas, kultuuride iseärasused. Kunstiterminid. Muuseumide ja galeriide funktsioonid.

EESTI JA MAAILM

Teosed, kus värvil on suurem roll RAHVAKUNST
Lilltikand, mustrid, ornamendid

- a) mõistab erinevate teoste sõnumeid ja eesmärki, uurib ja analüüsib neid (k.a. reklaam ja meedia);
- b) võrdleb kaasaja ja mineviku kultuurinähtusi;
- c) kasutab visuaalkultuuri tundmaõppimiseks teatmeteoseid ja IKT vahendeid;
- d) uurib disainilahendusi ja leiutab ise.

Materjalid ja tehnikad

Visandamine ja kavandamine. Eksperimenteerimine kujutamise reeglitega.

Ruumilise kompositsiooni, mudeli või maketi valmistamine
MAAL- Akrüül jt kattevärvid. SKULPTUUR- Pehmed materjalid nt savi või saepuru-mass.

	<p>GRAAFIKA- Faktuurpilt, materjalitrükk. Heledusastmed värvipliatsitega.</p> <p>Joonistamine pliiatsi, pastell- ja õlikriidiga, maalimine (guašš, tušš, vesivärvid).</p> <p>a) visandab ja kavandab;</p> <p>b) on valmis katsetama uusi tehnikaid, sh digitaalseid;</p> <p>c) mõistab erinevate teoste sõnumeid ja eesmärki, uurib ja analüüsib neid (k.a. reklaam ja meedia);</p> <p>d) võrdleb kaasaja ja mineviku kultuurinähtusi;</p> <p>e) kasutab visuaalkultuuri tundmaõppimiseks teatmeteoseid ja IKT vahendeid;</p> <p>f) uurib disainilahendusi ja leiutab ise;</p> <p>g) kasutab erinevaid tehnikaid.</p>
--	---

2.1.1. Kunsti 5. klassi ainekava

Õpitulemused	Õppesisu ja tegevused
<p>Õpilane:</p> <p>1) lahendab õpetaja esitatud probleemi, läbides kõiki disainiprotsessi etappe ning toetudes õpetaja juhendamisele ja etteantud materjalidele;</p> <p>2) kavandab enda idee või teose; teab, et kavand on üldistatud, ülevaatlik ja visandlik.</p>	<p>Plaanimine ja ideede arendamine</p> <p>Kujutamissooitus.</p> <p>Figuurid. Liikumisasendis inimeste kujutamine eelneva analüüsi ja vahetu vaatluse järgi. Täiskasvanu ja lapse proportsioonide ning nende erinevuste tundmaõppimine.</p> <p>Figuuride skitseerimine otse- ja külgvaates.</p> <p>Pea proportsioonide ja nende erinevuste tundmaõppimine.</p> <p>Visandite joonistamine klassikaaslaste peadest.</p> <p>Loomade kujutamine. Liikumisasendite leidmine skeemskeleti abil.</p>

Taime- ja eluta looduse vormid.

a) mitmesuguste vormide kujutamine eelneva analüüsi ja vahetu vaatluse järgi;

b) vormide ruumilisuse kujutamine (modelleerimine savi, grafiitpliiatsi, söe, guašši, akvarelli ja muu vahendiga);

c) näilise kaju määramine skitseerides, kasutades sise- ja välisorientiire;

d) teadmiste omandamine esemete näiliste muutuste (perspektiivi) põhilistest seaduspärasustest teoreetiliste selgituste ja peamiselt harjutusülesannete abil;

Ruumisügavusse suunduvate puuderidade, peenarde, vagude kujutamine.

Mitmesuguste looduse väikevormide (seened, käbid, oksad, viljad) skitseerimine. Lillede maalimine (akvarell).

Modelleerivalt joonistatud või maalitud aedviljad.

Tonaalsete vahekordade jälgimine nii värvus kui ka must-valge lahenduses. Tehisvormid.

Pöördkehade kujutamine. Silindrikujuliste esemete joonistamine silmapiiril, üleval- ja allpool silmapiiri.

Tahulised kehad.

Näilise pildi muutumine sõltuvalt konna, inimese ja linnu vaatepunktist. Tänavade ja hoonete kujutamine.

Pöörd- ja tahulistest kehadest koosneva vaikelu (2-3 eset) joonistamine. Valguse, poolvarju, varju, langeva varju, läike ja refleksi kujutamine. Kompositsioonilise terviku saavutamine ja peamise rõhutamine (esiletoomine) heletumeduse kontrasti abil. a) teadmiste omandamine

valguse ja varjude tekkimise seaduspärasustest, nende analüüsiv vaatlemine ja kujutamine;

b) erineva heletumedusega esemete kujutamine, tonaalsusastmete kujutamine (grafiitpliatsi või söega joonistades või ühevärviselt maalides);

c) teadmiste omandamine inimfiguuri proportsioonidest ja selle kujutamine lihtsustatud skeemi alusel;

d) teadmiste omandamine inimese pea proportsioonidest ja selle kujutamine otse- ja külgvaates;

e) lokaalvärvuste (osaliste) muutuste tundmaõppimine (päevavalgusega siseruumis);

f) joonistamine grafiitpliatsi, viltpliatsi, söe, pastapliatsi, kirjutussule ja tussiga; 11) maalimine kattevärvidega (guašš, tempera) pinnaliselt ja modelleerivalt, akvarellidega märjalt-märja (sulatades) ja kuivanult kohati õhukese värvikihiga täiendades

Kompositsiooniõpetus, tehnikate õpetus ja disain.

Temaatiline kompositsioon.

Inimese ja looduse, inimese ja tehisvormide vaheliste suhete ning seoste kujutamine. Tegelaste kujutamine koloreeritud sulejoonistuse või diatüüpiatehnikas.

Iseloomuliku, olulise ja tüüpilise rõhutamine, esiletoomine. Sõbralike šaržide joonistamine klassikaaslastest.

Karikatuuride joonistamine koolielust. Fantastilise sisuga kirjanduspala illustreerimine.

Dekoratiivne kompositsioon.

Piiratud pindade kujundamine ornamendiga, mis on paigutatud äärisena ja tsentraalselt. Kavandi kujundamine

dekoratiivsele esemele (seinaplaat, dekoratiivne taldrik, linik).

a) tegelaste (proportsionaalsus, karakteri edasiandmine figuuri kaudu), tegevuse (liikumisasendid), tegevuskoha (siseruum, maastik), tegevusaja (öine, suvine) kujutamisel;

b) pinnalisel alusel (paberil, kartongil) nii pinnaliste kui ka tinglikult ruumiliste temaatiliste kompositsioonide loomine;

c) mõtete, tunnete ja elamuste väljendamine punkti, joone ja faktuuri, heletumeduse ja värvuse abil;

d) grotesk- ehk plokk-kirja õppimine ja seostamine kujunduslike töödega, algteadmiste ja oskuste andmine kirjakunstist;

e) pinnaliste ja ruumiliste dekoratiivsete kompositsioonide kujundamine (mitmesugused kombinatoorikaülesanded); f) loodusvormide stiliseerimine (lihtsustamine, üldistamine, liigendamine); g) piiratud pinna (ruudu, ringi) kujundamise võimaluste tundmaõppimine;

Plokk-kirja suurtähtede õppimine (ketassule ja tuššiga või pliiatsiga).

Kujundusliku ülesande seostamine tekstiga (stendi, laualehe, klassi ajalehe kujundamine).

Plokk-kirja väiketähtede õppimine. Suurtähtede sidumine väiketähtedega. Tähtpäevaks mõeldud õnnitluskaardi kujundamine

Kujunduselementide paigutamine sümmeetriliselt ja asümmeetriliselt. Struktuurikombinatorika.

Mitmesuguste fantastiliste (kuid staatiliste) tehivormide valmistamine. Kaunistuselement.

Geomeetriliste kujundite väljalõikamine valgest paberist. Reljeefsuse andmine sümmeetrilise kokkumurdmisega ja voltimisega. Reljeefsete detailide kompositsiooniks kokkuseadmine. Kinke karpide valmistamine. Optiliste illusioonide (liikumismulje). Punkti- ja jooneõpetus. Värvusõpetus.

Värvustooni külmade ja soojade varjundite kasutamine meeleolu väljendamiseks. Lihtsa geomeetrilise pinnajaotusega kompositsiooni moduleerimine (guaššvärvidega). Küllastatud värvuste tuhmistamine (hallistamine) värvuste kolmnurga abil (must-valge-küllusvärvus). Valkjad, hallikad ja mustjad, küllastatud, tuhmjad ja tuhmid värvused.

Meeleolu väljendamine küllastatud ja tuhmide värvustega temaatilistes kompositsioonides. Toonilähedaste värvuste kooskõlade leidmine ja nende kirkastamine täiendvärvusega.

Hele-tumedusõpetus.

Heletumeduse edasiandmine grafiitpliatsiga joonistades. Pinna tumeduse sõltumine joonte tihedusest ja tugevusest. Heletumeduse kontrasti ja vahetoonide abil väljendumine. Figuraalne kompositsioon linoollõiketehnikas või valge guašiga toonpaberile maalitud akvatušitehnikas.

a) kompositsioonide loomine varemõpitud tehnikate mitmesugustes variantides ja uutes tehnikates (paberbatik, monotüüpia akvarelliga, koloreeritud diatüüpia).

Erinevate heletumeduse vahetoonide saavutamine erinevatel taustadel. Näiteks taimetrükk (naturaalrükk):

mustaga (guašš, tušš), kaetud taim trükituna valgele, hallile, värvilisele paberile või samataim valgega kaetult trükitud tumedale taustale.

Punkti- ja jooneõpetus.

Mitmesuguste faktuuride kujundamine rütmiliselt korduvate erineva jämeduse ja tihedusega pidevate sirgete ning murtud joonte abil. Pinna kujundamine pidevate ühejämeduste vabalt looklevate joontega (jooned eemalduvad ja lähenevad, kuid ei risttu). Looklevate joonte seostamine erineva suuruse ja kujuga. Õnnitluskaardi kujundamine punktidest ja joontest kombineeritud faktuuriga.

Vestlused kunstist

Kunsti ülesanne. Kunst ja kunstniku mõtete, tunnete ja elamuste väljendus. Nende mõtete ja tunnete väljendamine kompositsiooni ja selle üksikelementide – vormi, värvuste, joonte, pindade, rütmi jne. kaudu. Idee, teema ja süžee kunstiteoses. Keskkonna kunstilise kujundamise (disaini) mõiste avamine.

Tehniline ja kunstiline konstrueerimine ning selle tähtsus nüüdisajal.

Stiili mõiste. Arhitektuur ja stiil.

Keskaegne arhitektuur Eestis. Linnakindlustus ja gootika Tallinnas. Kunstiliigid.

Kunstiperioodid.

a) kunsti väljendusvahendite tundmaõppimine;

	<p>b) keskkonna kunstilise kujundamise (disaini) mõiste täiendav tundmaõppimine; c) arhitektuuri- ja stiilmõistete tundmaõppimine;</p> <p>d) kunsti liikudest, žanridest ja tehnikatest varem omandatud teadmiste ja oskuste süvendamine ning täiendamine;</p> <p>f) algteadmiste omandamine kunsti liikidest ja perioodidest.</p>
--	--

2.1.1. Kunsti 6. klassi ainekava

Õpitulemused	Õppesisu ja tegevused
<p>Õpilane:</p> <p>1) loob omanäolisust taotledes kahe-, kolme- ja neljamõõtmelisi kunstitöid spontaanselt ning uurides ja kavandades;</p> <p>2) teeb õpetaja abiga põhjendatud valikuid õpitud kunstitehnikate ja töövõtete, materjalide ning kompositsioonipõhimõtete hulgast.</p>	<p>Loomine</p> <p>Figuurid - liikumisasendis inimese kujutamine, proportsioonide analüüs. Inimeste, loomade ja lindude skitseerimine. Taime ja eluta looduse vormid. Taimede ja eluta looduse skitseerimine, vaikelu maalimine.</p> <p>Temaatiline kompositsioon - erinevate tegevuste, paikade kujutamine.</p> <p>Meeleolude edastamine- fantastiliste esemete ja olendite kujutamine. Dekoratiivne kompositsioon - sümmeetriliste motiivide kujundamine, rahvusliku ornamendi kasutamine. Kirja elementide õppimine. Struktuurikombinatoorika - ülesannete kujundamine paberist, papist, looduslikest materjalidest, ruumiliste objektide voolimine.</p> <p>a) omab ettekujutust visuaalse kunsti liikidest ning nende väljendusvahendeist;</p>

	<p>b) tunneb ainekavas kasutatavaid visuaalse kunsti mõisteid ja oskab neid kõnes kasutada;</p> <p>c) oskab kasutada ainekavas loetletuid töömaterjale ja -vahendeid;</p> <p>d) oskab valikuliselt kasutada tehnikaid ja kujutamisi viise loominguks eneseväljenduseks,</p> <p>e) tunneb abstraktsele vormi – ja värviõpetusele omaseid väljendusvõimalusi f) ning lihtsamaid kompositsioonivõtteid, oskab neid kasutada kujundamisülesannete lahendamisel ruumis ja tasapinnal;</p> <p>Värvusõpetus - dekoratiivne ja temaatiline kompositsioon. Meeleolu väljendamine, värvuste kooskõlade leidmine. Hele-tumedusõpetus - kompositsiooni peaelementide esiletoomine heletumeduse abil.</p> <p>Punkti- ja jooneõpetus -temaatilise ja dekoratiivse kompositsiooni tööülesanded. Vestlused kunstist - teoste vaatlemine ja analüüsimine.</p> <p>Põhimõisted ja ainekavas tulenev põhifaktoloogia: Mõistete originaal, koopia, reproduktsioon tundmaõppimine.</p>
--	--

III kooliaste

2.1.1. Kunsti 7. klassi ainekava

Õpitulemused	Õppesisu ja tegevused
Õpilane:	<p>Väljaselgitamine, teadmine, mõistmine</p> <p>Uurimine ja avastamine</p>

<p>1) analüüsib enne kasutamist visuaalseid kujutisi, keskkondi, jooniseid, skeeme ja sümboleid suhtluses;</p> <p>2) uurib iseseisvalt kunstnike, kunstiteoste ja kunstivoolude tausta;</p> <p>3) leiab infot erinevate allikate kohta, suhtudes neisse allikakriitiliselt;</p> <p>4) kasutab peamisi kunstimõisteid ja teab kunstnikke;</p> <p>5) käitub kultuurikeskkondades reeglite järgi (vajaduse korral oskab reeglid välja selgitada) ning saab iseseisvalt vajaliku teabe leidmise ja sündmuse kogemisega hakkama;</p> <p>6) teab, mida kujutab endast disain ning kuidas töötab disainer;</p> <p>7) mõistab vormide ja värvide subjektiivsemaid ning universaalsemaid tähendusi;</p> <p>8) teab, mis on kopeerimine ja plagiaat, ning oskab teiste autorite teoseid ja nende osi kasutada oma uurimistöös või loomes nii, et tegevus ei riiva autori õigusi.</p>	<p>Kujutamise viisid: stiliseerimine, abstraherimine, deformeerimine jne.</p> <p>Mäng vormi, reeglite ja tähendustega. Teksti ja pildi koosmõju.</p> <p>Digitaalsete tehnoloogiate kasutamine loovtöodes (foto, video, animatsioon, digitaalgraafika).</p> <p>Tehnoloogia ja kunst. Keskkond ja kunst.</p> <p>Kommunikatsioon kunstis.</p> <p>Kunstiteose vorm ja kompositsioon, materjalid, tehnika, ümbrus (kontekst), sõnum jne.</p> <p>Pildiline ja ruumiline väljendus</p> <p>Teatud kujutamismetodite ja tehnikate teadlik valik (isiklik stiil).</p> <p>a) Arendab teadlikult oma võimeid ja isikupära.</p> <p>b) Hindab originaalsust.</p> <p>c) Katsetab erinevaid lahendusvariante, selgitab valikuid.</p> <p>d) Teadvustab kunsti rolli ühiskonnas, seost teiste kultuurinähtustega, teaduse, tehnika ja meediaga.</p> <p>e) Tunneb Eesti ja maailma olulisemaid kunstiteoseid.</p> <p>f) Uurib nüüdiskunsti nähtusi, oskab arutleda nende väljendusvahendite, sõnumite, esteetilisuse, eetilisuse jne üle.</p> <p>Kunstiteosed, -stiilid ja lood inspiratsiooniallikana.</p> <p>Kadreerimine, pildiplaanid, detailid. ÜMBRUS</p> <p>a) Mõistab disaini kui protsessi.</p> <p>Tänav, taluõu jne (maja välisdetailid). ASJAD.</p> <p>Ruumi kolm mõõdet.</p> <p>INIMENE</p>
--	--

Inimene perspektiivis, pea rakursis, näo detailid.

GEOMEETRIA

Geomeetiline kujund sümbolina.

Disain ja keskkond.

Sihtrühmapõhine lähteülesanne.

Disaini liigid. Ergonoomika, moodul-süsteemid, sihtgrupp jt mõisted. Looduslikud ja tehiskeskkonnad. Arhitektuuri ja disaini funktsionaalsus, ökoloogilisus, esteetilisus ja eetilisuus.

Praktiline disainiprotsess probleemi püstitusest lahendi leidmiseni.

MÄRK

Geom. kehade, märkide, kujundite ja värvide mitmetähenduslikkus.

KIRI

Omalooodud šrifti kujundamine. Pildikeel. Erinevate meediumite väljendusvahendite rakendamine ainesiseselt ja lõimimisel teiste ainetega.

Meedia ja kommunikatsioon Linnakeskkond. Tekstid linnaruumis.

Metafoorid reklaamis.

Infootsing erinevatest teabeallikatest. Digitaalne pilditöötlus.

Originaal, koopia, reproduktsioon. Foto ajaloolise dokumendina.

Autorikaitse.

Teose muutmine mõjusamaks peegelduse, perspektiivi, illusiooni või muu võttega.

Kunstikultuur

Kaasaegse kunsti suunad ja teemad. Kunstiga seotud elukutsed.

Muuseumide, näituste ja kunstisündmuste külastamine ja arutelud, kunstiterminoloogia kasutamine. Kunsti liigid.

Erinevate kultuuride tuntumate teoste näiteid. Kunstiteoste säilitamine.

Kunst kui ühiskonna, teaduse ja tehnoloogia arengu peegeldaja.

EESTI JA MAAILM

Keskajast barokini.

RAHVAKUNST

Käise-, vöö- jt kirjad.

Materjalid ja tehnikad.

Uurimuslikud ja loovad ülesanded, individuaalsed ja rühmatööd. Tulemuse esitlemine.

Ideest ja eesmärgist lähtuvalt materjalide, tehnikate ja väljendusvahendite valimine. MAAL

Maalimine erinevatele materjalidele SKULPTUUR

Paberskulptuur ilma liimita.

GRAAFIKA

Trükigraafika ja värvi- ning viltpliiatsite ühendamine.

a) Mõistab disaini kui protsessi

2.1.1. Kunsti 8. klassi ainekava

Õpitulemused	Õppesisu ja tegevused
<p>Õpilane:</p> <p>1) oskab arendada oma ideed, lähtudes eesmärgist;</p> <p>2) märkab ja kirjeldab igapäevaelu probleeme, mida lahendades läbib kõik disainiprotsessi etapid;</p> <p>3) rakendab uurimismeetodeid õpetaja abiga.</p> <p>Õpilane:</p> <p>1) loob omanäolisust taotledes kahe-, kolme- ja neljamõõtmelisi kunstitöid spontaanselt ja põhjalikult uurides ning teadlikult kavandades;</p> <p>2) valib loomeprotsessis sihipäraselt materjale ja tehnikavõtteid ning rakendab töövõtteid ja kompositsiooni põhimõtteid;</p> <p>3) oskab rühmaliikmena luua ühistöödest tervikliku väljapaneku ja esitleda teost publikule.</p>	<p>Plaanimine ja ideede arendamine</p> <p>Loomine</p> <p>Uurimine, avastamine, ideede arendamine</p> <p>Kujutamise viisid: stiliseerimine, abstraheerimine, deformeerimine jne.</p> <p>Mäng vormi, reeglite ja tähendustega. Teksti ja pildi koosmõju.</p> <p>Digitaalsete tehnoloogiate kasutamine loovtöodes (foto, video, animatsioon, digitaalgraafika).</p> <p>Tehnoloogia ja kunst. Keskkond ja kunst.</p> <p>Kommunikatsioon kunstis.</p> <p>Kunstiteosed ja stiilid, lood ja sündmused uue teose loomise lähtepunktina.</p> <p>a) Arendab teadlikult oma võimeid ja isikupära. Hindab originaalsust.</p> <p>b) Katsetab erinevaid lahendusvariante, selgitab valikuid.</p> <p>c) Teadvustab kunsti rolli ühiskonnas, seost teiste kultuurinähtustega, teaduse, tehnika ja meediaga.</p> <p>d) Tunneb Eesti ja maailma olulisemaid kunstiteoseid.</p> <p>e) Uurib nüüdiskunsti nähtusi, oskab arutleda nende väljendusvahendite, sõnumite, esteetilisuse, eetilise üle.</p> <p>f) Mõistab disaini kui protsessi.</p> <p>Pildiline ja ruumiline väljendus</p>

Teatud kujutamisevõtete ja tehnikate teadlik valik (isiklik stiil).

Kunstiteosed, -stiilid ja lood inspiratsiooniallikana.

Kadreerimine, pildiplaanid, detailid. ÜMBRUS

Realistlik maastikumaal, veekogu.

ASJAD

Iseseisev natüürmordi koostamine, vaatluspunkti valik.

INIMENE

Meeleolu väljendus poosiga, kiirskitseerimine.

GEOMEETRIA

Kompositsiooni rajamine geomeetrilistele kujundile

Disain ja keskkond

Sihtrühmapõhine lähteülesanne.

Disaini liigid. Ergonoomika, moodul-süsteemid, sihtgrupp jt mõisted. Looduslikud ja tehiskeskkonnad. Arhitektuuri ja disaini funktsionaalsus, ökoloogilisus, esteetilisus ja eetilisus. Praktiline disainiprotsess probleemi püstitusest lahendi leidmiseni.

MÄRK

Märgi tähenduse muutus ajaloos. Firmamärk. KIRI

Šrift raamatus, plakatil, reklaamis vm. Pildikeel. Erinevate meediumite väljendusvahendite rakendamine ainesiseselt ja lõimimisel teiste ainetega.

Meedia ja kommunikatsioon Linnakeskkond. Tekstid ja linnaruumis. Metafoorid reklaamis.

Infootsing erinevatest teabeallikatest. Digitaalne pilditöötlus.

Originaal, koopia, reproduktsioon. Foto ajaloolise dokumendina.

Autorikaitse.

Korduvuse mõju. Mustrid.

Kunstikultuur

Kaasaegse kunsti suunad ja teemad. Kunstiga seotud elukutsed.

Muuseumide, näituste ja kunstisündmuste külastamine ja arutelud, kunstiterminoloogia kasutamine. Kunsti liigid.

Erinevate kultuuride tuntumate teoste näiteid. Kunstiteoste säilitamine.

Kunst kui ühiskonna, teaduse ja tehnoloogia arengu peegeldaja.

EESTI JA MAAILM

19. sajandi stiilid, modernism. .

RAHVAKUNST

Etnograafia ja tänapäev.

Materjalid ja tehnikad

Uurimuslikud ja loovad ülesanded, individuaalsed ja rühmatööd.

Tulemuse esitlemine.

Ideest ja eesmärgist lähtuvalt materjalide, tehnikate ja väljendusvahendite valimine.

MAAL

Klaasimaal, fresko jms

SKULPTUUR Skulptuur „liigse” eemaldamisega (penoplast vms).

GRAAFIKA

2.1.1. Kunsti 9. klassi ainekava

Õpitulemused	Õppesisu ja tegevused
<p>Õpilane:</p> <p>1) analüüsib teost (ülesehitus ja vorm, tähistavus, peamised sümbolid, kontekst), leiab erinevaid tõlgendusvõimalusi ja vaatepunkte, põhjendab neid tööle tuginedes ning kasutab kunstist rääkides oskussõnavara;</p> <p>2) leiab seoseid ühiskonnaelu valdkondadega nii ajaloost kui ka tänapäevast, tuginedes teistele õppeainetele, erialakirjandusele, aimekirjandusele, popkultuurile ja meediale;</p> <p>3) mõtestab esemelise ja ruumilise keskkonna või disaininäidete esteetilisi, funktsionaalseid ning ökoloogilisi aspekte;</p> <p>4) selgitab oma tööd ning valitud töökäigu ja sõnumi võimalikke teisi võimalusi; põhjendab sisulisi, uurimuslikke või loomingulisi otsuseid ja eksponeerimise valikuid;</p> <p>5) kuulab kaasõppijate seisukohti, põhjendab enda arvamust, annab toetavat tagasisidet ning aktseptib eriarvamusi.</p>	<p>Refleksioon, analüüs ja kriitika</p> <p>Uurimine, avastamine, ideede arendamine</p> <p>Kujutamise viisid: stiliseerimine, abstraherimine, deformeerimine jne.</p> <p>Mäng vormi, reeglite ja tähendustega. Teksti ja pildi koosmõju.</p> <p>Digitaalsete tehnoloogiate kasutamine loovtöodes (foto, video, animatsioon, digitaalgraafika).</p> <p>Tehnoloogia ja kunst. Keskkond ja kunst.</p> <p>Kommunikatsioon kunstis. Väljendusvahendite valik vastavalt ideele, otstarbele ja sihtgrupile.</p> <p>a) Arendab teadlikult oma võimeid ja isikupära.</p> <p>b) Hindab originaalsust.</p> <p>c) Katsetab erinevaid lahendus-variante, selgitab valikuid.</p> <p>d) Teadvustab kunsti rolli ühiskonnas, seost teiste kultuuri-nähtuste, teaduse, tehnika ja meediaga.</p> <p>e) Tunneb Eesti ja maailma olulisemaid kunstiteoseid.</p> <p>f) Uurib nüüdiskunsti nähtusi, oskab arutleda nende väljendusvahendite, sõnumite, esteetilisuse, eetilise üle.</p> <p>g) Mõistab disaini kui protsessi.</p> <p>Pildiline ja ruumiline väljendus</p>

	<p>Teatud kujutamisevõtete ja tehnikate teadlik valik (isiklik stiil).</p> <p>Kunstiteosed, -stiilid ja lood inspiratsiooniallikana.</p> <p>Kadreerimine, pildiplaanid, detailid.</p> <p>ÜMBRUS</p> <p>Loodus detailides, maja siseruum.</p> <p>ASJAD</p> <p>Deformatsioon (nt kubism, ekspressionism) mõju suurendamiseks.</p> <p>INIMENE</p> <p>Mitu figuuri suhtlemas, käed.</p> <p>GEOMEETRIA</p> <p>Arhitektoonika. Moodulsüsteemid.</p> <p>Disain ja keskkond</p> <p>Sihtrühmapõhine lähteülesanne.</p> <p>Disaini liigid. Ergonoomika, moodulsüsteemid, sihtgrupp jt mõisted. Looduslikud ja tehiskeskkonnad. Arhitektuuri ja disaini funktsionaalsus, ökoloogilisus, esteetilisus ja eetilised. Praktiline disainiprotsess probleemi püstitusest lahendi leidmiseni.</p> <p>MÄRK</p> <p>Mäng sümbolitega, logo.</p> <p>KIRI</p> <p>Pidulik kiri (nt kalligraafia).</p> <p>Pildikeel. Erinevate meediumite väljendusvahendite rakendamine ainesiseselt ja lõimimisel teiste ainetega.</p> <p>Meedia ja kommunikatsioon Linnakeskkond. Tekstid linnaruumis. Metafoorid reklaamis.</p>
--	---

Infootsing erinevatest teabeallikatest. Digitaalne pilditöötlus.

Originaal, koopia, reproduktsioon. Foto ajaloolise dokumendina.

Autori-kaitse.

Ruumilisus ja ruumilisuse illusioon (3-D efekt, stereonägemine jms).

Kunstikultuur

Kaasaegse kunsti suunad ja teemad. Kunstiga seotud elukutsed.

Muuseumide, näituste ja kunstisündmuste külastamine ja arutelud, kunsti-terminoloogia kasutamine. Kunsti liigid.

Erinevate kultuuride tuntumate teoste näiteid.

Kunstiteoste säilitamine.

Kunst kui ühiskonna, teaduse ja tehnoloogia arengu peegeldaja.

EESTI JA MAAILM

Protsessuaalne kunst, kunstide süntees – tänapäev.

RAHVAKUNST

Rahvuslik ja rahvalik

Materjalid, tehnikad

Uurimuslikud ja loovad ülesanded, individuaalsed ja rühmatööd.

Tulemuse esitlemine.

Ideest ja eesmärgist lähtuvalt materjalide, tehnikate ja väljendusvahendite valimine.

MAAL

Lahustid, lakid jt. Õlimaal. Graffiti.

	SKULPTUUR Materjali valik lähtuvalt teemast ja soovist. GRAAFIKA Graafika + kollaaž jt segatehnikad.
--	---

2.2. Muusika

2.2.1. Õppeaine kirjeldus

Muusikal kui universaalsel suhtlusvahendil on läbi aegade olnud tähtis osa laste ja noorte vaimsel, moraalsel ning esteetilisel kasvatamisel. Muusikaõpetuse taotlus on luua muusikateadmiste, -oskuste ja -kogemuste süsteem. Üldhariduskooli muusikaõpetuse eesmärk on tekitada huvi muusika ja musitseerimise vastu ning kujundada harmoonilist ja loovat isiksust. Muusikaõpetuses lähtutakse eesti koolimuusikas väljakujunenud traditsioonidest ja põhimõtetest (Riho Päts, Heino Kaljuste), mis toetuvad Zoltán Kodály meetodile ja Carl Orffi pedagoogika adapteeritud käsitlusele ning tänapäeva pedagoogika teadmusele ja kogemusele. Muusikaga tegelemine rikastab tundeelu, kujundab esteetilisi hoiakuid ja kultuurilisi tõekspidamisi. Muusikaõpetuse kaudu luuakse võimalused muusikaoskuste arenguks, avatakse ja avardatakse muusikaga tegelemise viise ning toetatakse elukestva muusikaharrastuse teket. Eesti ja maailma muusikakultuuri tutvustamise kaudu kujundatakse õpilaste sotsiaalkultuurilisi väärtushinnanguid ja muusikamaitset.

Muusikaõpetuses tähtsustatakse:

- 1) ühislaulmist kui rahvusliku kultuuritraditsiooni olulist väljendust ja edasikandjat;
- 2) loomingulist eneseväljendust;
- 3) õpilase loova ja kriitilise mõtlemise arengu toetamist;
- 4) õpilase isiklikku suhet muusikaga ning muusikalise suhtlemise rolli vaimse, füüsilise ja emotsionaalse tasakaalustamise võimalusena;
- 5) muusika osa tasakaalustatud isiksuse eetilise-esteetiliste väärtushinnangute kujunemisel;

6) õppija huvi ja isikupära.

Muusika õppeaine sisuks on musitseerimine (laulmine, pillimäng, muusikaline liikumine, omalooming), muusika kuulamine ja muusikalugu, muusikaline kirjaoskus ning õppekäigud. Muusikaõpetuse kaudu kujundatakse ja arendatakse õpilastes järgmisi osaoskusi:

- 1) laulmine,
- 2) pillimäng,
- 3) muusikaline liikumine,
- 4) omalooming,
- 5) muusika kuulamine.

Muusikaõpetuse lahutamatu osa on muusikaline eneseväljendus, millega arendatakse õpilase isikupära, omandatakse oskused ja teadmised üksi ning koos musitseerimiseks ja loominguliseks eneseväljenduseks.

Musitseerimine on keskne tegevus muusikateadmiste ja -oskuste omandamiseks ning loova ja harmoonilise isiksuse kujunemiseks. Rühmas või üksi õppides arendatakse suhtlemis- ja koostööoskust, üksteise kuulamise oskust, ühtekuuluvustunnet, hoolivust, paindlikkust ja tundetarkust ning juhitakse õpilaste enesehinnangut ja õpimotivatsiooni.

Ühislaulmise ning koorilauluga arendatakse sotsiaalseid oskusi ning kujundatakse rahvuslikku eneseteadvust ja isamaa-armastust. Omalooming on seotud lihtsate kaasmängude, saadete, rütmilis-meloodiliste improvisatsioonide, muusikalise liikumise ja tekstide loomisega, mille käigus luuakse võimalused muusikalise eneseväljenduse ja esinemisjulguse kujunemiseks ning arenemiseks.

Omaloomingulises tegevuses rakendatakse ja kinnistatakse muusikateadmisi ja -oskusi. Muusika kuulamisega arendatakse kuulamisoskust, tähelepanu, analüüsivõimet ja võrdlusoskust.

Muusikaloos tutvustatakse muusika väljendusvahendeid, stiile, heliloojaid ja interpreete ning omandatakse kultuuriloolisi teadmisi.

Muusikalise kirjaoskuse all mõistetakse ainekavas sisalduvat elementaarset noodikirja lugemise oskust, mida omandatakse musitseerides ja mis loob eeldused muusika teadlikumaks mõistmiseks.

Muusika võimaldab osaleda kultuuris mitmel viisil ja kujundada elukestvat harrastust. Õppekäigud (sh virtuaalsed) kontserdipaikadesse, teatritesse ning muuseumidesse kujundavad õpilaste silmaringi ja muusikamaitset, teadmisi kohalikust, oma riigi ja maailma kultuuripärandist ning nende rollist maailmas ja peamistest kultuurisaavutustest (sh popkultuurist). Muusikaõpetuse lahutamatu osa on kooli kontserdieluse osalemine, et õpilased omandaksid kogemusi nii esineja, kuulaja kui ka korraldajana. Muusikaõpetust kavandades ja korraldades leitakse tunnivälise loometegevuse võimalusi (koorilaul, solistid, ansamblid, orkestrid, kontsertide jm esinemiste kavandamine, töötoad jms).

Muusikaõpetusega taotletakse, et õpilane:

- tunneb rõõmu muusikast ning tunnetab, teadvustab ja arendab musitseerimise kaudu oma võimeid
- tunneb huvi muusika kui kunsti vastu ning kujundab enda esteetilist maitset
- mõtleb ja tegutseb loovalt ning väljendab end loominguliselt muusikalistes tegevustes
- kasutab muusikalistes tegevustes omandatud muusikalise kirjaoskuse põhialuseid
- väärtustab muusikat ning muusikategevust inimese, kultuuri ja igapäevaelu rikastajana
- teab ja hoiab rahvuskultuuri traditsioone, osaleb selle edasikandmises ning mõistab ja austab erinevaid rahvuskultuure
- teadvustab ja väärtustab muusikateoste autorsust ning suhtub kriitiliselt infotehnoloogia ja meedia loodud keskkonnasse
- teab Eesti ja paikkonna tuntumaid heliloojaid ja interpreete ning väärtustab kultuuritraditsioone;
- mõistab, kuidas huvi valdkonna vastu, muusikalised võimed ja teadmised võimaldavad kujundada sellest harrastuse või tulevad tulevikus kasuks ameti valikul.

Aine eesmärgid:

- ühe- ja kahehäälsuse rakendamine laulmises
- kahe- või kolmehäälnelise laulmine kooris
- relatiivsete helikõrguste (astmete) kasutamine laulude õppimisel

- pillimänguuskuste arendamine ja rakendamine erinevates pillikoosseisudes
- kuulatud muusikapalade iseloomustamine, tuginedes muusika väljendusvahenditele ja oskussõnavarale
- eri rahvaste tantsude karakteri väljendamine liikumises
- muusika väljendusvahendite kasutamine erinevates muusikalistes tegevustes
- esinemisvõimaluste pakkumine ning loomingulise eneseväljenduse toetamine
- teatris, kontserdil ja muuseumis käimine ning õppekäigud

Kontroll ja hindamine

Hinnatakse:

- õpilase teadmiste ja oskuste rakendamist muusikalistes tegevustes, arvestades ainekavas taotletavaid õpitulemusi.
- kõiki muusikaõpetuse komponente: laulmist, muusikalist kirjaoskust, muusika kuulamist ja muusikalugu, aga ka õpilase aktiivsust ning tunnist osavõttu.
- õpilase aktiivset osalemist koolikooris, silmapaistvat esinemist kooliüritustel, lauluvõistlusel ning kooli esindamist konkurssidel või olümpiaadidel arvestatakse õppetegevuse osana koonddindamisel.

2.2.2. Kooliastme lõpuks taotletavad teadmised, oskused ja hoiakud

I kooliaste	II kooliaste	III kooliaste
<p>Õpilane:</p> <p>1) tunneb rõõmu laulmisest ja pillimängust, omaloomingust ja muusikalisest liikumisest ning muusika kuulamisest;</p> <p>2) saab esmase ühislaulmise kogemuse ning pillimänguuskused;</p>	<p>Õpilane:</p> <p>1) tunneb rõõmu nii iseseisvast kui ka ühisest muusikategevusest ja väärtustab musitseerimist;</p> <p>2) teadvustab ja hindab oma muusikavõimeid, arendab neid muusikategevustes – laulmises, pillimängus, omaloomingus ja muusikalises liikumises;</p>	<p>Õpilane:</p> <p>1) huvitub muusikast kui kunstiliigist, väärtustab muusikat ning muusikategevust kultuuri ja igapäevaelu rikastajana;</p> <p>2) teadvustab muusika võimalusi vaimse, füüsilise ja emotsionaalse tasakaalu loomisel;</p>

<p>3) kuulab keskendunult muusikat, enda ja kaaslaste muusikaesitusi ning avaldab selle kohta oma arvamust;</p> <p>4) mängib loomeideedega ning katsetab musitseerimisel erinevaid muusika väljendusvahendeid;</p> <p>5) rakendab omandatud muusikateadmisi ja -oskusi muusikategevustes, sh muusikalist kirjaoskust (helivältsed, rütmid ja pausid: 2- ja 3-osaline taktimõõt; JO- ja RA-astmerida, JO võti; muusikalised oskussõnad vastavalt valitud teemadele).</p>	<p>3) kuulab süvenenult Eesti ja teiste rahvaste muusikat ning arutleb muusika üle;</p> <p>4) osaleb aktiivselt muusikaloomes, katsetab oma ideid erinevates muusikategevustes ja sobivates digikeskkondades, on püsiv lahendusi otsides;</p> <p>5) suhtub lugupidavalt enda ja kaaslaste loominguksse, põhjendab ning analüüsib oma arvamusi ja valikuid;</p> <p>6) mõistab enda seotust Eesti kultuuripärandiga ja väärtustab laulupidu;</p> <p>7) märkab ja teadvustab kultuurilist mitmekesisust ning suhtub lugupidavalt eri rahvuskultuuridesse;</p> <p>8) leiab muusikainfot eri teabeallikatest ning käitub vastutustundlikult virtuaalmaailmas;</p> <p>9) väärtustab loojat ja loominguks ning on teadlik autoriõigusest</p> <p>10) väärtustab teadmisi ja oskusi muusikategevustes, rakendades muusikalist kirjaoskust (helivältsed, rütmifiguurid ja pausid:</p>	<p>3) osaleb aktiivselt musitseerimises: tegutseb koos teistega, vastutab enda tegevuse eest rühmas (klassis, ansamblis);</p> <p>4) arendab loomeideid muusikalise eneseväljenduse kaudu: katsetab ideid muusikategevustes, leiab lahendusi esile kerkinud probleemidele, hindab isikupära ja erinevaid lahendusi ning on püsiv ja järjekindel;</p> <p>5) tunnetab muusika karakterit ja väljendusvahendeid;</p> <p>6) väärtustab kodukoha ja Eesti muusikapärandit ning nüüdismuusikat;</p> <p>7) ja teadvustab muusikat kui kultuuridevahelist suhtluskeelt, väärtustab kultuurilist mitmekesisust; 8) tegutseb eetiliseks ja ohutult (sh autoriõigust arvestades) nii reaalses kui ka virtuaalses kultuurikeskkondades, suhtub kriitiliselt infotehnoloogia ja meedia loodud keskkonnasse;</p> <p>9) valib endale meelepärase(d) muusikaga tegelemise viisi(d), hindab oma kogemust ja jagab seda kaaslastega;</p>
---	---	---

	taktimõõt 4/4, C ja eeltakt; muusikalised oskussõnad vastavalt valitud teemadele).	10) teadvustab, et teadlikuma muusitseerimise aluseks on muusikaline kirjaoskus, muusikalised oskussõnad vastavalt valitud teemadele; 11) mõistab, kuidas huvi muusika vastu ning muusikaoskused võimaldavad kujundada sellest elukestva harrastuse või elukutse.
--	--	--

2.2.3. Õpitulemused

I kooliaste

Musitseerimine: laulmine, pillimäng, muusikaline liikumine, muusikaline omalooming

Laulmine

Õpilane:

- 1) laulab loomuliku kehahoiu ja hingamise, vaba tooni ja selge diktsiooniga üksi, ansambelis või kooris;
- 2) väljendab lauldes muusika sisu ning meeleolu;
- 3) laulab eakohaseid laste-, mängu- ja mudellaule, regilaule, kaanoneid, eesti ja teiste rahvaste laule;
- 4) laulab peast kooliastme ühislause: „Eesti hümn“ (F. Pacius), „Mu koduke“ (A. Kiis), „Tiliseb, tiliseb aisakell“ (L. Wirkhaus); lastelaulud „Lapsed, tuppa“, „Teele, teele, kurekesed“, „Kevadel“ („Juba linnukesed...“), „Uhti, uhti, uhkesti“, „Emakesele“ (M. Härma), „Rongisõit“ (G. Ernesaks).
- 5) mõistab muusikalise kirjaoskuse tähtsust ja rakendab seda lauldes.

Pillimäng

Õpilane:

- 1) rakendab keha-, rütmi- ja plaatpille lihtsamates ostinato'des ja/või kaasmängudes;
- 2) musitseerib väikekandlel või plokkflöödil esmaseid mänguvõtteid kasutades;
- 3) mõistab muusikalise kirjaoskuse tähtsust ja rakendab seda pillimängus.

Muusikaline liikumine

Õpilane:

- 1) väljendab muusika sisu ja karakterit liikumise kaudu üksi või rühmas;
- 2) kasutab liikumisel muusika väljendusvahendeid;
- 3) mõistab muusikalise kirjaoskuse tähtsust ja rakendab seda liikumisel.

Muusikaline omalooming

Õpilane:

- 1) rakendab omaloomingus muusika väljendusvahendeid (meloodia, rütm, tempo, tämber, dünaamika);
- 2) loob lihtsaid rütmilis-meloodilisi kaasmänge keha-, rütmi- ja plaatpillidel;
- 3) improviseerib astmemudelitele tuginedes;
- 4) loob lihtsamaid tekste (liisusalme, regivärsse, laulusõnu jne); 5) kasutab loovliikumist muusika meeleolu väljendamisel;
- 6) väljendab muusika meeleolu kunstitöodes;
- 7) mõistab muusikalise kirjaoskuse tähtsust ja rakendab seda omaloomingus.

Muusika kuulamine

Õpilane:

- 1) kirjeldab kogetud muusikaelamusi ning avaldab nende kohta arvamust suuliselt või muul looval viisil;

- 2) kirjeldab, iseloomustab ning võrdleb kuulatava laulu või muusikapala meeleolu ja karakterit, kasutades õpitud oskussõnavara ning muusika väljendusvahendeid (meloodia, rütm, tempo, tämber, dünaamika);
- 3) eristab ja iseloomustab kuuldeliselt vokaal- ja instrumentaalmuusikat, sh muusikažanre (marss, valss, polka);
- 4) otsib infot erinevatest etteantud allikatest, eristab kõla ja välimuse järgi eesti rahvapille ning kirjeldab neid.

II kooliaste

Musitseerimine: laulmine, pillimäng, muusikaline liikumine, muusikaline omalooming

Laulmine

Õpilane:

- 1) laulab hääle isikupära arvestades võimalikult puhta intonatsiooniga, loomuliku kehahoiu, hingamise ja selge diktsiooniga ning väljendusrikkalt;
- 2) laulab eesti vanemat ja uuemat rahvalaulu, ühehäälseid laule, kaanoneid ning teiste rahvaste laule;
- 3) väärtustab ühislaulmist, laulab peast kooliastme ühislause: „Eesti hümn“ (F. Pacius), „Eesti lipp“ (E. Võrk), „Kui Kungla rahvas“ (K. A. Hermann), „Mu isamaa armas“ (saksa rahvalaul), „Meil aiaäärne tänavas“ (eesti rahvalaul), „Püha öö“ (F. Gruber), „Majakene mere ääres“ (Ü. Vinter).
- 5) osaleb laulupeotraditsiooni edasikandmisel koorilaulja või kuulajana ning analüüsib kogetut suuliselt ja kirjalikult;

Pillimäng

Õpilane:

- 1) süvendab I kooliastmes omandatud pillimänguoskusi ning mängib keha-, rütmi- ja plaatpille (valdavalt kaasmängudes);
- 2) musitseerib muusikateadmisi ja -oskusi kasutades plokkflöödil ja/või väikekandlel või muul meloodiapillil; rakendab pillimängus digivõimalusi;

3) rakendab muusikalist kirjaoskust musitseerides üksi ja erinevates pillikoosseisudes.

Muusikaline liikumine

Õpilane:

- 1) tunnetab, analüüsib ja väljendab liikumise kaudu muusika väljendusvahendeid (meloodia, dünaamika, tempo, muusikavorm) üksi ja/või rühmas;
- 2) väljendab liikumise kaudu Eesti ja teiste maade rahvamuusikale iseloomulikke karaktereid;
- 3) rakendab liikumises muusikateadmisi.

Muusikaline omalooming

Õpilane:

- 1) julgeb loomeideedega katsetada ning eksida; on lahendusi otsides püsiv ja järjekindel;
- 2) loob rütmilis-meloodilisi improvisatsioone, kaasmänge või ostinato'sid keha-, rütmi- ja plaa pillidel ning digivahenditel; esitleb neid üksi või rühmas;
- 3) loob muusikale lihtsaid tekste (regivärsse, laulusõnu jne);
- 5) loob muusikateadmisi ja -oskusi rakendades üksi ja/või rühmas lihtsa instrumentaalpala, esitab seda.

Muusika kuulamine

Õpilane:

- 1) kirjeldab ja analüüsib kuulatud muusikat muusika oskussõnavara ja kirjaoskust kasutades; 2) tunneb ja eristab eesti rahvamuusikat: rahvalaulu liike, rahvapille ja -tantse, teab oma kodukoha ja Eesti rahvamuusika sündmusi;
- 3) otsib infot ning uurib kuulatud heliteoste autorite ja kodukoha loomeinimeste loometegevust ning tutvustab seda kaaslastele;
- 4) kuulab ning võrdleb hääle- ja kooriliike; tunneb kodukoha koore ja dirigente ning tuntumaid Eesti koore;

5) eristab kuuldeliselt sümfooniaorkestri pillirühmi;

6) analüüsib kuulatud ja/või virtuaalseid kontserte ning muusikalavastusi suuliselt ja kirjalikult, annab kuuldule ja nähtule hinnangu vastavalt oma võimetele;

III kooliaste

Musitseerimine: laulmine, pillimäng, muusikaline liikumine, muusikaline omalooming

Laulmine

Õpilane: 1) laulab ühe- ja/või mitmehääelseid laule klassitunnis, ansamblis ja/või koolikooris; osaleb laulurepertuaari valimisel ning põhjendab oma valikut;

2) laulab eesti vanemat ja uuemat rahvalaulu, kaanoneid ning teiste rahvaste laule;

3) väärtustab ja hindab ühislaulmise traditsiooni, laulab peast kooliastme ühislause: „Eesti hümn“ (F. Pacius), „Mu isamaa on minu arm“ (G. Ernesaks), „Jää vabaks, Eesti meri“ (V. Oksvort), „Eestlane olen ja eestlaseks jään“ (A. Mattiisen), „Laul Põhjamaast“ (Ü. Vinter), „Saaremaa valss“ (R. Valgre), „Mul meeles veel“ (R. Valgre), „Oma laulu ei leia ma üles“ (V. Ojakäär).

4) kasutab muusikalist kirjaoskust ja muusikateadmisi nii üksi kui ka rühmas lauldes, tunneb oma hääleaparaati ja teab, et häält on vaja hoida.

Pillimäng

Õpilane:

1) mängib keha-, rütmi- ja plaatpille, plokkflööti ja/või väikekannelt, rakendab digivõimalusi pillimängus;

2) musitseerib akustilisel kitarril või ukulelel esmaseid mänguvõtteid kasutades;

3) uurib pillide tämbriolisi omadusi, valib ansamblisse sobivad pillid ja põhjendab oma valikut;

4) süvendab I ja II kooliastmes omandatud pillimänguoskust, rakendab muusikalist kirjaoskust, musitseerides üksi ja eri pillikoosseisudes.

Muusikaline omalooming

Õpilane:

- 1) loob ning esitab iseseisvalt ja/või rühmas kaasmänge, rütmilis-meloodilisi improvisatsioone, (digi)kompositsioone jm;
- 2) katsetab loomeideedega omaloomingus, sh digitaalseid keskkondi kasutades;
- 3) loob erinevaid muusikast lähtuvaid tekste (nt regivärss, laulusõnad jm);
- 4) analüüsib enda ja kaaslaste loomingut, võrdleb loodut ning annab sellele hinnangu;
- 5) rakendab omaloomingus muusikalist kirjaoskust.

Muusikaline liikumine

Õpilane:

- 1) võrdleb eri maade rahvamuusika karakterit ja väljendab seda liikumise kaudu;
- 2) leiab erinevaid muusikalise liikumise viise, valib muusika karakteriga sobiva väljenduse ning põhjendab oma valikuid (nt rokk, džäss, hip-hop, rahvaste muusika jm);
- 4) rakendab liikumises muusikateadmisi.

Muusika kuulamine

Õpilane:

- 1) uurib kodukoha ja eesti rahvamuusikat ning selle tänapäevaseid tõlgendusi, leiab sobivaid näiteid ja põhjendab oma arvamust;
- 2) võrdleb ning eristab eesti ja teiste rahvaste muusikat: leiab iseloomulikke tunnuseid, lähtudes muusika väljendusvahenditest;

- 3) võrdleb ja eristab eri muusikastiile, lavamuusika žanre, muusika esituskoosseise, hääleliike, leiab oma eelistuse(d) ning argumenteerib valikut;
- 4) analüüsib kuulatud ja/või virtuaalseid kontserte, muusikalavastusi ning õppekäike suuliselt ja kirjalikult, annab kuuldule/nähtule hinnangu vastavalt oma võimetele;
- 5) uurib kodukoha ja Eesti muusikaelu, oskab nimetada heliloojaid, interpreete, dirigente, ansambleid, orkestreid ning muusika suursündmusi;
- 6) rakendab muusikat kuulates erinevaid digikeskkondi;
- 7) teeb valiku muusikaga tegelemise võimalustest, teab muusikaga seonduvaid elukutseid ning õppimisvõimalusi;
- 9) seostab muusikat enda vaimse, füüsilise ja emotsionaalse heaoluga;
- 10) järgib autorikaitse seadust ning käitub ohutult, otsides ja kasutades muusikateavet virtuaalkeskondades.

Muusikaõpetus 1 klass

Õpitulemused	Õppesisu ja tegevused
<ul style="list-style-type: none"> • Osaleb meeeldi muusikalistes tegevustes. • Tajub ja õpib laulma astmemudeleid erinevates kõrguspositsioonides. • Mõistab JO-võtme tähendust ning kasutab seda noodist lauldes. • Omandab oskused üksi ja koos teistega musitseerimiseks. • Laulab meloodiat käemärkide, astmetrepi ja noodipildi järgi ning kasutab relatiivseid helikõrgusi (astmed). • Laulab eakohaseid laste-, mängulaule, kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule. 	<ul style="list-style-type: none"> • Laul ja salm, refrään. Helilooja, luuletaja. • Eesti rahvalaul – regilaul. • Laulude õppimine kuulmise järgi või astmetega noodist. Eakohased laste- ja mängulaulud ning laulumängud. • Muusika sisu ja meeolelu mõistmine ja väljendamine laulmisel.

<ul style="list-style-type: none"> • Laulab eesti rahvalaule (sh regilaule), teab peast kooliastme ühislause „Eesti hümn“, „Kajamaa laul“. • Laulab loomuliku häälega üksinda ja koos teistega klassis. 	
<ul style="list-style-type: none"> • Mõistab 2- ja 3- osalise taktimõõdu tähendust ning arvestab neid musitseerides. • Mõistab muusikaliste oskussõnade tähendust: meetrum, takt, taktimõõt, taktijoon, kordusmärk, lõpumärk, noodijoonestik, noodipea, noodivars, astmerida, astmetrepp; koorijuht, koor, solist, eeslaulja, rahvalaul, rahvapill, rahvatants, dirigent, orkester, helilooja, luuletaja; muusikapala, salm, refrään, kaasmäng, eel-, vahe- ja järelmäng; rütm, meloodia, tempo; vaikselt, valjult, piano, forte. • Kasutab muusikalistes tegevustes omandatud muusikalise kirjaoskuse põhialuseid. 	<ul style="list-style-type: none"> • Lõpumärk • Kordusmärk • Noodid • Noodijoonestik • Takt, taktijoon ja taktimõõt • JO-võti • Astmed SO MI RA JO noodijoonestikul • Rütmid TA, TI-TI, paus ja TA-A • Astmete SO MI RA JO tundma õppimine. • Dünaamikamärgid • Meetrum • Tempo • Dirigeerimine 2-osalises taktimõõdus
<ul style="list-style-type: none"> • Kirjeldab muusikat suunavate küsimuste järgi ning omandatud muusika oskussõnadega kuulatavat muusikat. 	<ul style="list-style-type: none"> • Laulude ja muusikapalade meeleolu ja karakteri tabamine ning iseloomustamine. • Oma arvamuse avaldamine ja põhjendamine. • Muusika meeleolu väljendamine kunstitegevuse kaudu.
<ul style="list-style-type: none"> • Loob lihtsaid rütmilisi kaasmänge keha-, rütmi- ja plaatpillidel. • Väljendab pillimängus muusika sisu ja meeleolu. • Rakendab pillimängu kaasmängudes. 	<ul style="list-style-type: none"> • Kehapill ja rütmipillide kasutamine kaasmängudes ja <i>ostinatodes</i> laulude saateks. Muusika sisu ja meeleolu mõistmine ja väljendamine pillimängus.
<ul style="list-style-type: none"> • Kasutaba loovliikumist muusika meeleolu väljanedamiseks. 	<ul style="list-style-type: none"> • Muusika sisu, meeleolu ja ülesehituse tunnetamine ja väljendamine liikumise kaudu. • Laulu-, ringmängud ja tantsud.

<ul style="list-style-type: none"> • Tunnetab ja väljendab muusika sisu, meeleolu ja ülesehitust liikumise kaudu. • Tantsib eesti laulu- ja ringmänge. 	
<ul style="list-style-type: none"> • Loob lihtsamaid tekste: liisusalme, regivärsse, laulusõnu jne. • Väärtustab enese ja teiste loomingut. 	<ul style="list-style-type: none"> • Lihtsate improvisatsioonide ja kaasmängude loomine keha- ja rütmipillidel. Meloodiate improviseerimine astmemudeleid kasutades. Lihtsamate tekstide loomine – laulusõnad, liisusalmid, regivärsid. • Keha liikumise kasutamine muusika meeleolu väljendamisel.

Muusikaõpetus 2. klass

Õpitulemused	Õppesisu ja tegevused
<ul style="list-style-type: none"> • Osaleb meeleldi muusikalistes tegevustes: laulmises, muusika kuulamises, liikumises ja pillimängus. • Huvitub oma kooli ja kodukoha kultuurielust ning osaleb selles. • Laulab loomuliku kehahoiu ja hingamise, vaba toonitekitamise ja selge diktsiooniga ning emotsionaalselt üksi ja rühmas. • Mõistab ja väljendab lauldes muusika sisu ning meeleolu. • Laulab meloodiat käemärkide, astmetrepi ja noodipildi järgi ning kasutab relatiivseid helikõrgusi (astmed). • Laulab eakohaseid laste-, mängu- ja mudellaule, kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule. • Laulab peast kooliastme ühislause: „Eesti hümn“, „Kevadel“, „Kajamaa Kooli laul“. 	<ul style="list-style-type: none"> • Laulude õppimine kuulmise järgi või astmetega noodist. • Eakohased laste-, mängu- ja mudellaulud. • Muusika sisu ja meeleolu mõistmine ja väljendamine laulmisel. • Kaanon.

<ul style="list-style-type: none"> • Mõistab helivältuste, rütmifiguuride ja pauside tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevuses Mõistab 2- ja 3-osalise taktimõõdu tähendust ning arvestab neid musitseerides. • Tajub ja õpib laulma astmemudeleid erinevates kõrguspositsioonides. • Mõistab JO-võtme tähendust ning kasutab seda noodist lauldes. • Mõistab muusikaliste oskussõnade: meetrum, takt, taktimõõt, taktijoon, kordamismärk, kahekordne taktijoon, noodijoonestik, noodipea, noodivars, astmerida, astmetrepp, punkt noodivältuse pikendajana, fermaat, ostinato, koorijuht, koor, ansambel, solist, eeslaulja, rahvalaul, rahvapill, rahvatants, dirigent, orkester, helilooja, sõnade autor ehk luuletaja, muusikapala, salm, refrään, kaasmäng, eelmäng, vahemäng, järelmäng, rütm, meloodia, tempo, vaikselt, valjult, piano, forte, latern, volt tähendust. • Kasutab muusikalistes tegevustes omandatud muusikalise kirjaoskuse põhialuseid Teab ja hoiab rahvuskultuuri traditsioone. 	<ul style="list-style-type: none"> • Lõpumärk • Kordusmärk • Noodijoonestik ja noodid • Takt, taktimõõt, taktijoon • JO-võti • <i>Fermaat Ostinato</i> • Helide pikkused – rütmid • (TA, TI-TI, paus, TA-A, TAA-A) • Helide kõrgused – meloodia. Astmete SO-MI-RA-JO-LE ja alumised SO ja RA tundmaõppimine ja astmemudelite SO-MI, SORA, SO-MI-RA jne tajumine kuulmise, käemärkide ja rütmistatud astmenoodi järgi. • Dünaamikamärgid. • Meetrum. • Dirigeerimine 2- ja 3osalises taktimõõdus. • Kehapill, rütmipillide ja plaatpillide õpetus, rahvapillid ja kandle õpetus.
<ul style="list-style-type: none"> • Kirjeldab kuulatavat muusikat suunavate küsimuste järgi ning omandatud muusika oskussõnadega. 	<ul style="list-style-type: none"> • Laulude ja muusikapalade meeolelu ja karakteri tabamine ja iseloomustamine. • Oma arvamuse avaldamine ja põhjendamine. Muusika meeolelu väljendamine kunstitegevuse kaudu. • Laul – salm, refrään.

	<ul style="list-style-type: none"> • Helilooja ja luuletaja Eesti rahvalaul – regilaul, rahvakalendri tähtpäevad Kehapill, rütmipillid, rahvapillid. • Heliloojad Riine Pajusaar, Priit Pajusaar, Gustav Ernesaks. • Laulupidu, tantsupidu, rahvariided
<ul style="list-style-type: none"> • Kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille lihtsamates kaasmängudes ja/või ostinato`des ning iseseisvates palades. • Loob lihtsamaid rütmilisi kaasmänge keha-, rütmi- ja plaatpillidel. • Kasutab lihtsates kaasmängudes astmemudeleid. • On omandanud 6-keelse väikekandle või plokkflöödi esmased mänguvõtted ning kasutab neid musitseerides. • Väljendab pillimängus muusika sisu ja meeleolu . 	<ul style="list-style-type: none"> • Kehapilli ja rütmipillide kasutamine kaasmängudes ja/või <i>ostinatodes</i> laulude saateks. • Muusika sisu ja meeleolu mõistmine ja väljendamine pillimängus.
<ul style="list-style-type: none"> • Kasutab loovliikumist muusika meeleolu väljendamiseks. • Tunnetab ning väljendab muusika sisu, meeleolu ja ülesehitust liikumise kaudu Tantsib eesti laulu- ja ringmänge. 	<ul style="list-style-type: none"> • Muusika sisu, meeleolu ja ülesehituse tunnetamine ja väljendamine liikumise kaudu. • Laulu- ja ringmängud ning tantsud.
<ul style="list-style-type: none"> • Loob lihtsaid tekste: liisusalme, regivärsse, laulusõnu jne. • Väärtustab enese ja teiste loomingut. 	<ul style="list-style-type: none"> • Lihtsate improvisatsioonide ja kaasmängude loomine keha- ja rütmipillidel. Meloodiate improviseerimine astmemudeleid kasutades. Lihtsamate tekstide loomine - laulusõnad, liisusalmid, regivärsid. • Keha liikumise kasutamine muusika meeleolu väljendamisel.

Muusikaõpetus 3. klass

Õpitulemused	Õppesisu ja tegevused
<ul style="list-style-type: none"> • Osaleb meelsasti muusikalistes tegevustes: laulmises, muusika kuulamises, liikumises, pillimängus. • Huvitub oma kooli ja kodukoha kultuurielust ning osaleb selles. • Laulab loomuliku kehahoiu ja hingamise, vaba toonitekitamise ja selge diktsiooniga ning emotsionaalselt üksi ja rühmas. • Mõistab ja väljendab lauludes muusika sisu ning meeleolu. • Laulab meloodiat käemärkide, astmetrepi ja noodipildi järgi ning kasutab relatiivseid helikõrgusi (astmeid). • Laulab eakohaseid laste-, mängu- ja mudellaule, kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule. • Laulab peast kooliastme ühislause: Eesti hümn, "Kajamaa Kooli laul". 	<ul style="list-style-type: none"> • Laulude õppimine kuulmise järgi või astmetega noodist. • Eakohased laste-, mängu- ja mudellaulud. • Eesti rahvalaulud. • Muusika sisu ja meeleolu mõistmine ja väljendamine laulmisel.
<ul style="list-style-type: none"> • Mõistab helivältuste, rütmifiguuride ja pauside tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes. • Mõistab 2- ja 3-osalise taktimõõdu tähendust ning arvestab neid musitseerides. • Tajub ja õpib laulma astmemudeleid erinevates kõrguspositsioonides. • Mõistab JO-võtme tähendust ning kasutab seda noodist lauldes. • Mõistab muusikaliste oskussõnade: meetrum, takt, taktimõõt, taktijoon, kordamismärk, kahekordne taktijoon, 	<ul style="list-style-type: none"> • Lõpumärk, kordusmärk. • Noodijoonestik ja noodid. • Takt, taktimõõt, taktijoon. • JO-võti. • Helide pikkused – rütmid. • (TA, TI-TI, pausid, TA-A, TAA-A, TI-RI-TI-RI, TAI-RI • Helide kõrgused – meloodia. • Astmete SO; MI; RA; JO; • LE; alumised SO ja RA;

<p>noodijoonestik, noodipea, noodivars, astmerida, astmetrepp, punkt noodivältuse pikendajana, koorijuht, koor, ansambel, solist, eeslaulja, rahvalaul, rahvapill, rahvatants, dirigent, orkester, helilooja, sõnade autor ehk luuletaja, muusikapala, salm, refrään, kaasmäng, eelmäng, vahemäng, järelmäng, rütm, meloodia, tempo, kõlavärv, vaikselt, valjult, piano, forte, fermaat, laulurepertuaariga tutvuvate märkide later, segno, volt tähendust ja kasutab neid praktikas.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • NA; DI; ülemine JO tundmaõppimine ja nendel astmetel põhinevate astmemudelite tajumine kuulmise, käemärkide ja rütmistatud astmenoodi järgi. • Dünaamikamärgid – <i>crescendo</i> ja <i>diminuendo</i>. • Meetrum. • Dirigeerimine 2- ja 3osalises taktimõõdus 3 osaline lihtvorm Vokaal- ja instrumentaalmuusika Solist, duo, duett, ansambel, koor, orkester.
<ul style="list-style-type: none"> • Tunnetab ning väljendab muusika sisu, meeleolu ja ülesehitust liikumise kaudu. • Kirjeldab muusikat suunavate küsimuste järgi ning omandatud muusika oskussõnu kasutades. 	<ul style="list-style-type: none"> • Laulude ja muusikapalade meeleolu ja karakteri tabamine ja iseloomustamine. • Oma arvamuse avaldamine ja põhjendamine Muusika meeleolu väljendamine kunstitegevuse kaudu • Laul, salm, refrään • Helilooja ja luuletaja Muusikažanrid – marss, valss, polka ja nende eristamine kuuldelselt Kehapill, rütmipillid, rahvapillid • Heliloojad Gustav Ernesaks, Miina Härma, Arvo Pärt, • Wolfgang Amadeus Mozart • Vokaal- ja instrumentaalmuusika
<ul style="list-style-type: none"> • Loob lihtsaid rütmilisi kaasmänge keha-, rütm- ja plaatpillidel. • Kasutab lihtsates kaasmängudes astmemudeleid. • Kasutab keha-, rütm- ja plaatpille lihtsamates kaasmängudes ja/või <i>ostinatodes</i> ning iseseisvates palades. • On omandanud 6-keelse väikekandle või plokkflöödi esmased mänguvõtted ning kasutab neid musitseerides. 	<ul style="list-style-type: none"> • Kehapill ja rütmipillide kasutamine kaasmängudes ja/või <i>ostinatodes</i> laulude saateks. • Muusika sisu ja meeleolu mõistmine ja väljendamine pillimängus.

<ul style="list-style-type: none"> • Väljendab pillimängus muusika sisu ja meeleolu . 	
<ul style="list-style-type: none"> • Tantsib eesti laulu- ja ringmänge. 	<ul style="list-style-type: none"> • Muusika sisu, meeleolu ja ülesehituse tunnetamine ja väljendamine liikumise kaudu. • Laulu- ja ringmängud ning tantsud.
<ul style="list-style-type: none"> • Loob lihtsamaid tekste: liisusalme, regivärsse, laulusõnu jne. • Väärtustab enda ja teiste loomingut. • Kasutab loovliikumist muusika meeleolu väljendamiseks. 	<ul style="list-style-type: none"> • Lihtsate improvisatsioonide ja kaasmängude loomine keha ja rütmipillidel Meloodiate improviseerimine astmemudeleid kasutades Lihtsamate tekstide loomine - laulusõnad, liisusalmid, regivärsid. • Keha liikumise kasutamine muusika meeleolu väljendamisel.

Muusikaõpetus 4.klass

Õpitulemused	Õppesisu ja tegevused
<ul style="list-style-type: none"> • Tunneb rütmipille ja oskab neid musitseerimisel kasutada. • Teab dünaamika ja agoogika tähendust, tunneb tempo- ja agoogika märke (pp, ff, mp, mf, cresc., dim., a tempo ning mõiste da capo al fine) ning oskab neid kasutada musitseerides. 	<ul style="list-style-type: none"> • rütmipillid • dünaamilised varjundid • 4-löögiline noot • 4- ja 2-löögiline paus • helivältuste ja pauside suhestumine • taktimõõdud 2/4, 3/4, 4/4 • kaheksandik noot ja eeltakt • uued rütmivormid ti-ti-ri ja ti-ri-ti • duur ja moll helilaadid
<ul style="list-style-type: none"> • Tunneb taktimõõte 2/4, 3/4, 4/4 kuulmise ja noodi järgi ning teab, mis on eeltakt. • Tunneb 1-, 2- ja 3-osalist lihtvormi. • Oskab kasutada ja tunneb ära 4.klassis õpitud rütmid: ti-ti-ri ja ti-ri-ti, tai-ti, taa-a-a, 4- ja 2-löögiline paus, kaheksandit noot ja paus. 	<ul style="list-style-type: none"> • uus rütmivorm ta-i-ti • vahelduv taktimõõt • 1-osaline lihtvorm (A-vorm) • 2-osaline lihtvorm (AB-vorm) • 3-osaline lihtvorm (ABA-vorm) • hääleliigid

<ul style="list-style-type: none"> • On tutvunud mees- ja naishääleliikidega. Oskab iseloomustada tämbrit. • Valdab relatiivset noodisüsteemi. • On tutvunud absoluutne noodisüsteemiga ja viiulivõtmega. • Teab viiulivõtme tähendust ja oskab seda noodijoonestikule märkida. • Teab tähtnimetuste c, d, e, f, g, a, h asukohta noodijoonestikul ning klaviatuuril. • Oskab kõla järgi eristada duur ja moll helilaade. On tutvunud C-duur ja Amoll helistikuga ning teab, mis on kolmkõla. • Teab, milline muusikažanr on muusikal ning on tutvunud tuntumate muusikalidega. • Oskab eristada kooriliike (mudilas-, laste-, poiste-, nais-, mees-, segakoor) ning on tutvunud eesti dirigentidega. • On tutvunud laulude õppimise ja muusika kuulamise kaudu erinevate heliloojatega. 	<ul style="list-style-type: none"> • relatiivne noodisüsteem • absoluutne noodisüsteem, viiulivõti • C-duur helistik, kolmkõla • A-moll helistik, kolmkõla • muusikal • helikõrguste tähistamise erinevad viisid • kooriliigid ja dirigendid Tutvumine heliloojatega: • Hans Hindpere • C. Saint-Saens ja “Loomade karneval” • Juhan Trimp • Rene Eespere • Arvo Pärt • Rasmus Puur • Arne Oit • Ludwig van Beethoven • Pjotr Tšaikovski, “Lastestalbum” • Marc-Antoine Charpentier □ Kihnu Virve • Ülo Vinter, muusikal “Pipi Pikksukk” • Richard Rodgers, muusikal “Helisev muusikal” • Karl August Hermann • Piret Rips-Laul
<ul style="list-style-type: none"> • Laulab oma hääle omapära arvestades loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni ja puhta intonatsiooniga ning väljendusrikkalt, on teadlik häälehoiu vajadusest kasutab muusikalisi teadmisi nii üksi kui ka rühmas lauldes. • Rakendab muusikalisi teadmisi ning arvestab muusika väljendusvahendeid üksi ja rühmas lauldes. 	<p>Hääle arendamine ja laululine materjal</p> <ul style="list-style-type: none"> • Seniste oskuste süstemaatiline harjutamine ja kinnistamine ning teadlik rakendamine uutes, õpitavates lauludes. • Eesti rahva ja rahvalikud laulud.

<ul style="list-style-type: none"> • Laulab eakohaseid ühe- ja kahehääelseid laule ja kaanoneid ning eesti rahvaste laule. • Laulab peast kooliastme ühislaule: „Eesti hümn”, „Kajamaa Kooli laul”. 	<ul style="list-style-type: none"> • Laulud Eesti heliloojate lastemuusikalidest. • Kalendriliste tähtpäevade laulud. • Kaanonid
<ul style="list-style-type: none"> • Kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille kaasmängudes ja/või ostinato'des. • Rakendab musitseerides 6-keelse väikekandle või plokkflöödi mänguvõtteid. • Seostab absoluutseid helikõrgusi pillimänguga. • Kasutab pillimängus muusikalisi teadmisi ja oskusi tunnetab ja väljendab liikumises meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat ning vormi. 	<p>Pillimäng, muusikaline liikumine ja omalooming</p> <ul style="list-style-type: none"> • Keha, rütmi ja plaatpillide mängimine • Improvisatsiooni loomine keha, rütmi ja plaatpillidel • Rütmilised, meloodilised kaasmängud
<ul style="list-style-type: none"> • Tantsib eesti laulu- ja ringmänge. • Loob rütmilis-meloodilisi improvisatsioone, kaasmänge ja/või ostinato'sid keha-, rütmi- ja plaatpillidel. • Kasutab improvisatsioonides astmemudeleid ja tähtnimesid. • Loob tekste: regivärsse, lihtsamaid laulusõnu jne. • Kasutab muusika karakteri ja meeleolu väljendamiseks loovliikumist. 	<ul style="list-style-type: none"> • Muusika karakteri ja meeleolu väljendamine läbi liikumise
<ul style="list-style-type: none"> • Iseloomustab kuulatavat muusikapala ning põhjendab oma arvamust, kasutades muusika oskussõnavara. • Eristab kuuldeliselt vokaal- ja instrumentaalmuusikat • Kasutab muusika kuulamisel muusikalisi oskusi ja teadmisi. • Tunneb ja eristab eesti rahvamuusikat. 	<p>Muusika kuulamine ja muusikalugu</p> <ul style="list-style-type: none"> • Muusikapalade kuulamine ja iseloomustamine. • Vokaal-ja instrumenaalpalade eristamine.

Kasutatav õppevara

K. Anier ja M. Muldma „Muusikamaa lood“ Tallinn: Koolibri 2014

K. Anier ja M. Muldma „Muusikamaa lood töövihik 4.klass“ Tallinn: Koolibri 2014

Muusikaõpetus 5. klass

Õpitulemused	Õppesisu ja tegevused
<ul style="list-style-type: none">• Oskab iseloomustada meloodiat, tempot, dünaamikat, rütmi.• Mõistab helivältuste, rütmifiguuride ja pauside tähendust ning kasutab neid.• On saanud selgeks rütmid: TA, TA-A, TA-A-A, TAA-A-A, TI-TI-Ri, TI-RI-TI, TI-RI-TI-RI, TAI-RI, RI-TAI, TAI-TI, 2. Ja 4. löögised pausid.• Tunneb kaheksandikrütimi ja on tutvunud kaheksandiktaktimõõduga.• Oskab kasutada kõrgendus- ja madaldusmärki ning bearri.• Helilaadi ja helistiku eristamine ja kasutamine, helistikud C-a.• Iseloomustab kuulatavat muusikapala ning põhjendab oma arvamust, kasutades muusika oskussõnavara.• Teadvustab muusikateoste autorikaitse vajalikkust ning on tutvunud sellega kaasnevate õiguste ja kohustustega.• Laulab noodist astmenimede, käemärkide, rütmistatud astmenoodi järgi ja noodijoonestikul erinevates kõrguspositsioonides.	<ul style="list-style-type: none">• Muusika väljendusvahendid• Rütm• *Kaheksandiktaktimõõt• Pidekaar ja sidekaar• Tempo• Dünaamika• Meloodia• Helistik• C-duur• A-moll• Kõrgendus ja madaldusmärk• Bekarr• G-duur• E-moll• F-duur• D-moll• *Harmoonia ja tämber• Koor• Orkester• Dirigent

<ul style="list-style-type: none"> • Teab erinevaid kooriliike ning Eesti tuntumaid koore. • Tutvub orkestri koosseisudega ning pillidega. • Teab, kes on dirigent ning on tutvunud Eesti tuntumate dirigentidega. • Teab, millised on Eesti rahvamuusika tunnused, millised on Eesti rahvalaulud, -pillid ja –tantsud. 	<ul style="list-style-type: none"> • Eesti rahvamuusika <ul style="list-style-type: none"> a. Rahvalaulud b. Rahvapillid c. Rahvatantsud *Muusikal. Eesti heliloojate lastemuusikalid
<ul style="list-style-type: none"> • Laulab oma hääle omapära arvestades loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni ja puhta intonatsiooniga ning väljendusrikkalt, on teadlik häälehoiu vajadusest kasutab muusikalisi teadmisi nii üksi kui ka rühmas lauldes. • Rakendab muusikalisi teadmisi ning arvestab muusika väljendusvahendeid üksi ja rühmas lauldes 	<p>Hääle arendamine ja laululine materjal</p> <ul style="list-style-type: none"> • Seniste oskuste süstemaatiline harjutamine ja kinnistamine ning teadlik rakendamine uutes, õpitavates lauludes. • Eesti rahva ja rahvalikud laulud.
<ul style="list-style-type: none"> • Laulab eakohaseid ühe- ja kahehääelseid laule ja kaanoneid ning eesti rahvaste laule. • Laulab peast kooliastme ühislaule: „Eesti hümn“, „Kajamaa Kooli laul“. • „Püha öö“. „Kui Kungla rahvas“. 	<ul style="list-style-type: none"> • Kalendriliste tähtpäevade laulud. • Kaanonid.
<ul style="list-style-type: none"> • Kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille kaasmängudes ja/või ostinato'des. • Rakendab musitseerides 6-keelse väikekandle või plokkflöödi mänguvõtteid. • Seostab absoluutseid helikõrgusi pillimänguga. • Kasutab pillimängus muusikalisi teadmisi ja oskusi tunnetab ja väljendab liikumises meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat ning vormi. 	<p>Pillimäng, muusikaline liikumine ja omalooming</p> <ul style="list-style-type: none"> • Keha, rütmi ja plaatpillide mängimine. • Improvisatsiooni loomine keha, rütmi ja plaatpillidel. • Rütmilised, meloodilised kaasmängud.
<ul style="list-style-type: none"> • Tantsib eesti laulu- ja ringmänge. 	<ul style="list-style-type: none"> • Muusika karakteri ja meeleolu väljendamine läbi liikumise.

<ul style="list-style-type: none"> • Loob rütmilis-meloodilisi improvisatsioone, kaasmänge ja/või ostinato'sid keha-, rütmi- ja plaatpillidel. • Kasutab improvisatsioonides astmemudeleid. • Loob tekste: regivärsse, lihtsamaid laulusõnu jne. • Kasutab muusika karakteri ja meeleolu väljendamiseks loovliikumist. 	
<ul style="list-style-type: none"> • Kuulab ja eristab muusikapalades muusika väljendusvahendeid: meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat, tämbrit ja vormi. • Iseloomustab kuulatavat muusikapala ning põhjendab oma arvamust, kasutades muusika oskussõnavara. • Eristab kuuldeliselt vokaal- ja instrumentaalmuusikat • Kasutab muusika kuulamisel muusikalisi oskusi ja teadmisi. • Tunneb ja eristab eesti rahvamuusikat. • Teadvustab muusikateoste autorikaitse vajalikkust ning on tutvunud sellega kaasnevate õiguste ja kohustustega. • Kuulab ning eristab instrumentaalmuusikat: pillirühmi ja sümfooniaorkestrit. 	<p>Muusika kuulamine ja muusikalugu</p> <ul style="list-style-type: none"> • Muusikapalade kuulamine ja iseloomustamine. • Vokaal-ja instrumenaatpalade eristamine.

Kasutatav õppevara

H. Roos „Muusikaõpik 5.klassile“ Tallinn: Avita 2010

H. Roosi ja K. Rõõmusaare muusikaõpetuse töövihik 5.klassile. Tallinn: Avita 2010

Muusikaõpetus 6. klass

Õpitulemused	Õppesisu ja tegevused
--------------	-----------------------

- Teab tähtnimetuste c, d, e, f, g, a, h asukohta noodijoonestikul ning klaviatuuril.
- Oskab kasutada kõiki õpitud rütme (TA, TA-A, TA-A-A, TA-A-A-A, TI-TI-Ri, TI-RI-TI, TI-RI-TI-RI, TAI-RI, RI-TAI, TAI-TI, 2. Ja 4. löögised paused).
- Kasutab tähtnimesid teoreetiliselt ja praktiliselt.
- On tutvunud rahvusliku ärkamisaja tagamaadega ning olulisemate mõjutajatega.
- Teab, millal toimus I üldlaulupidu, kes olid eest vedajatesks ning milliseid laule lauldi.
- Tutvunud Eesti esimeste heliloojatega. M. Härma.
- On tutvunud Eesti muusikaelu arenguga ja Gustav Ernesaksa ja tema loominguga.
- On tutvunud 20.saj Eesti levimuusika loojatega.
- Teab, mille poolest erineb öölaulupidu üldlaulupeost. Nimetab öölaulupidudel esinejaid.
- On tutvunud Euroopa rahvaste muusikaga.
- Oskab tuua välja erinevusi eesti ja õpitud rahva muusika vahel.
- Oskab I kooliastme ühislauale: Eesti hümn (F. Pacius); Eesti lipp (E. Võrk); Kas tunned maad (J. Berat); Kungla rahvas (K. A. Hermann); Mu isamaa armas (rahvalik laul); Püha öö (F. Gruber). 2 kaanonit ja 3 eesti rahvalaulu õpetaja valikul
- Mõistab taktimõõtude 2/4, 3/4, 4/4 ja eeltakti tähendust ning arvestab neid musitseerides.

- 4. ja 5. klassis õpitud rütmide kordamine ja kinnistamine.
- Taktimõõtude kordamine ja kinnistamine.
- Tähtnimede kordamine ja kinnistamine.
- Rahvuslik ärkamisaeg I üldlaulupidu 1869.a Tartus.
- Esimesed Eesti heliloojad. M. Härma.
- Eesti muusikaelu areng. G. Ernesaks
- Eesti heliloojad tänapäeval.
- 20.sajandi Eesti levimuusika loojad.
- Öölaulupeod.

Euroopa rahvaste muusika (valik):

Soome / Rootsi / Norra / Saamid

/ Läti / Leedu / Venemaa /

Austria / Saksamaa / Ungari /

Poola / Suurbritannia / Iirimaa

<ul style="list-style-type: none"> • Tunneb neljandik-taktimõõdus kuulmise ja noodi järgi rütmivorme ning oskab neid kasutada rütmiülesannete lahendamisel ja rütmiimprovisatsioonide loomisel. • Teab kaheksandik-taktimõõdu tähendust. • Teab viiulivõtme tähendust ja oskab seda noodijoonestikule märkida. 	
<ul style="list-style-type: none"> • Laulab oma hääle omapära arvestades loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni ja puhta intonatsiooniga ning väljendusrikkalt, on teadlik häälehoiu vajadusest kasutab teadlikult muusikalisi teadmisi nii üksi kui ka rühmas lauldes. • Osaleb repertuaari valimisel, põhjendab seisukohti. • Rakendab muusikalisi teadmisi ning arvestab muusika väljendusvahendeid üksi ja rühmas lauldes; laulab eakohaseid ühe- ja kahehääelseid laule ja kaanoneid ning eesti rahvaste laule. • Laulab peast I kooliastme ühislaulu: Eesti hümn (F. Pacius); Eesti lipp (E. Võrk); Kas tunned maad (J. Berat); Kungla rahvas (K. A. Hermann); Mu isamaa armas (rahvalik laul); Püha öö (F. Gruber). 2 kaanonit ja 3 eesti rahvalaulu õpetaja valikul. 	<p>Hääle arendamine ja laululine materjal</p> <ul style="list-style-type: none"> • Seniste oskuste süstemaatiline harjutamine ja kinnistamine ning teadlik rakendamine uutes, õpitavates lauludes. • Eesti rahva ja rahvalikud laulud. Kalendriliste tähtpäevade laulud Euroopa rahvaste laulude õppimine. Kaanonid. • Ühislaulud.
<ul style="list-style-type: none"> • Kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille, plokkflööti või 6-keelset väikekannelt kaasmängudes ja/või ostinato'des ning iseseisvates palades. • Rakendab musitseerides 6-keelse väikekandle või plokkflöödi mänguvõtteid. 	<p>Pillimäng, muusikaline liikumine ja omalooming</p> <ul style="list-style-type: none"> • Keha, rütmi ja plaatpillide mängimine. • Improvisatsiooni loomine keha, rütmi ja plaatpillidel. • Rütmilised, meloodilised kaasmängud.

<ul style="list-style-type: none"> • Rakendab musitseerides kitarri lihtsamaid akordmänguvõtteid ning lähtub absoluutsetest helikõrgustest (tähtnimedest) pillimängus. • Seostab absoluutseid helikõrgusi pillimänguga. • Kasutab pillimängus muusikalisi teadmisi ja oskusi. • Tunnetab ja väljendab liikumises meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat ning vormi. 	
<ul style="list-style-type: none"> • Kuulab ja eristab muusikapalades muusika väljendusvahendeid: meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat, tämbrit ja vormi. • Arutleb muusika üle ja analüüsib seda oskussõnavara kasutades; võtab kuulda ja arvestab teiste arvamust ning põhjendab enda oma nii suuliselt kui ka kirjalikult. • Eristab kuuldeliselt vokaal- ja instrumentaalmuusikat. • Kasutab muusika kuulamisel muusikalisi oskusi ja teadmisi. • Tunneb ja eristab eesti ja Euroopa rahvaste muusikat. • Teadvustab muusikateoste autorikaitse vajalikkust ning on tutvunud sellega kaasnevate õiguste ja kohustustega. • Kuulab ning eristab instrumentaalmuusikat: pillirühmi ja sümfooniaorkestrit. 	<p>Muusika kuulamine ja muusikalugu</p> <ul style="list-style-type: none"> • Muusikapalade kuulamine ja iseloomustamine. • Vokaal-ja instrumenaatpalade eristamine. • Eesti tuntud interpretide, dirigentide, ansamblite, orkestrite ja muusika suursündmuste tundmine. • Euroopa rahvaste muusika kuulamine ja iseloomustamine.

Kasutatav õppevara

H. Roos „Muusikaõpik 6.klassile“. Tallinn: Avita 2012

H. Roosi muusikaõpetuse töövihik 6.klassile. Tallinn: Avita 2012

Muusikaõpetus 7. klassis

Õpitulemused	Õppesisu ja tegevused
<ul style="list-style-type: none"> • Teab heli omadusi ning nende seoseid füüsika (herts, detsibell) ja inimese anatoomiaga (kuulmis- ja valulävi). • Eristab kõla ja kuju järgi keel-, puhk- ja löökpille ja pillikoosseise. • Teab nimetada tuntud heliloojaid, interpreete, dirigente, ansambleid, orkestreid ning muusika suursündmusi. • On tutvunud kas Araabia, Juudi, Austraalia, Hiina, Jaapani, India ja/või Indoneesia rahvaste kultuuri ja muusikatraditsioonidega. 	<ul style="list-style-type: none"> • Helide maailm • Keelpillid • Löökpillid • Puhkpillid <ul style="list-style-type: none"> – Puupuhkpillid – Vaskpuhkpillid • Traditsioonid ja maailma rahvaste muusika <ul style="list-style-type: none"> – Araabia – Juudid – Austraalia – Hiina – Jaapan – India <p>Indoneesi: Bail ja Jaava saar</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Laulab oma hääle omapära arvestades loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni, puhta intonatsiooniga ja väljendusrikkalt ning arvestab esitatava muusikapala stiili; järgib häälehoidu häälemurdeperioodil. • Kasutab teadlikult muusikalisi teadmisi nii üksi kui ka rühmas lauldes. • Osaleb laulurepertuaari valimisel ja põhjendab oma seisukohti. 	<p>Hääle arendamine ja laululine materjal</p> <ul style="list-style-type: none"> • Seniste oskuste süstemaatiline harjutamine ja kinnistamine ning teadlik rakendamine uutes, õpitavates lauludes. • Eesti rahva ja rahvalikud laulud. • Laule Araabia, Juudi, Austraalia, Hiina, Jaapani, India, Indoneesia rahvaste muusikast. • Kaanonid. • Ühislaulud.

<ul style="list-style-type: none"> • Laulab ea- ja teemakohaseid ühe-, kahe- ning paiguti kolmehääelseid laule ja kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule. • Oskab laulda valitud laule kooliastme valiklauludest: „Eesti hümn“, „Mu isamaa on minu arm“, „Eestlane olen ja eestlaseks jään“, „Jää vabaks Eesti meri“ ja/või „Laul Põhjamaast“. 	
<ul style="list-style-type: none"> • Kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille, väikekannelt või kitarri kaasmängudes ja/või ostinato'des ning iseseisvates palades. • Rakendab musitseerides kitarri lihtsamaid akordmänguvõtteid ning lähtub absoluutsetest helikõrgustest (tähtnimedest) pillimängus. • Seostab absoluutseid helikõrgusi pillimänguga. • Kasutab pillimängus muusikalisi teadmisi ja oskusi. • Tunnetab ja väljendab liikumises meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat ning vormi. 	<p>Pillimäng, muusikaline liikumine ja omalooming</p> <ul style="list-style-type: none"> • Keha, rütmi ja plaatpillide mängimine. • Improvisatsiooni loomine keha, rütmi ja plaatpillidel. • Rütmilised, meloodilised kaasmängud.
<ul style="list-style-type: none"> • Kuulab ja eristab muusikapalades muusika väljendusvahendeid: meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat, tämbrit ja vormi. • Arutleb muusika üle ja analüüsib seda oskussõnavara kasutades; võtab kuulda ja arvestab teiste arvamust ning põhjendab enda oma nii suuliselt kui ka kirjalikult. • Eristab kuuldeliselt vokaal- ja instrumentaalmuusikat. • Kasutab muusika kuulamisel muusikalisi oskusi ja teadmisi. 	<p>Muusika kuulamine ja muusikalugu</p> <ul style="list-style-type: none"> • Helide maailm, heliefektid. • Pillide tundmine – keel-, löök, puu- ja vaskpuhkpillid. • Helinäited Araabia, Juudi, Austraalia, Hiina, Jaapani, India, Indoneesia rahvaste muusikast ning muusika iseloomustamine.

<ul style="list-style-type: none"> • Teab heli omadusi ning nende seoseid füüsika (herts, detsibell) ja inimese anatoomiaga (kuulmis- ja valulävi). • Eristab kõla ja kuju järgi keel-, puhk- ja löökpille ja pillikoosseise. 	
---	--

Kasutatav õppevara

Anu Sepp, Aive Skuin, Karolina Sepp „Muusikaõpik 7. klass“ Tallinn: Avita 2011

Anu Sepp, Aive Skuin, Karolina Sepp „Muusikaõpetuse töövihik 7. klass“ Tallinn: Avita 2011

Õpitulemused	Õppesisu ja tegevused
<ul style="list-style-type: none"> • Eristab kõla ja kuju järgi klahvpille ja elektrofone • Oskab kirjeldada akustiliste ja elektriliste klahvpillide tööpõhimõtteid, leida sarnasusi ja erinevusi • On tutvunud Hispaania, Ladina- ja Põhja-Ameerika rahvaste kultuuri ja muusikatraditsioonidega • Tunneb rockmuusika ajalugu • Eristab ja oskab iseloomustada rock- ja popmuusika stiile • Teab Eesti popmuusika ajalugu ja tänapäeva, oskab nimetada tuntumaid soliste, ansambleid ja heliloojaid ning nende tuntumaid laule. • Arutleb muusika üle ja analüüsib seda oskussõnavara kasutades. 	<ul style="list-style-type: none"> • Klahvpillid • Elektrofonid • Rahvaste muusika <ul style="list-style-type: none"> a. Hispaania b. Ladina-Ameerika c. Brasiilia d. Argentina e. Kuuba f. Jamaica g. Mehhiko h. Põhja-Ameerika i. Indiaanlased j. Eskimod k. Euroameerika muusika l. Afroameerika muusika

	<ul style="list-style-type: none"> • Rock- ja popmuusika • Muusikatööstus ja äri • Tööstusliku popmuusika algus. Tin Pan Alley popmuusika • 20.sajandi rock- ja popmuusika stiilid <ul style="list-style-type: none"> a. Kantri b. Rock'n'roll c. Briti 1960.aastate pop-ja rockmuusika d. Folk rock e. Soul f. Funk g. Heavy rock h. Progressiivne rock, jazz rock ja jazz fusion i. Disko j. Punk rock ja grunge k. Hiphop l. Elektrooniline popmuusika m. Superstaarid <p>Popmuusika Eestis</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Laulab oma hääle omapära arvestades loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni, puhta intonatsiooniga ja väljendusrikkalt ning arvestab esitatava muusikapala stiili. • Järgib häälehoidu häälemurdeperioodil. • Kasutab teadlikult muusikalisi teadmisi nii üksi kui ka rühmas lauldes. 	<p>Hääle arendamine ja laululine materjal</p> <ul style="list-style-type: none"> • Seniste oskusõnade süstemaatiline harjutamine ja kinnistamine ning teadlik rakendamine uutes, õpitavates lauludes. • Laule Hispaania, Ladina- ja PõhjaAmeerika rahvaste muusika Laule pop- ja rockmuusikast, k.a. Eesti popmuusika kullafondist.

<ul style="list-style-type: none"> • Osaleb repertuaari valimisel ja põhjendab seisukohti. • Laulab ea- ja teemakohaseid ühe-, kahe- ning paiguti kolmehääelseid laule ja kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule. • Oskab laulda valitud laule kooliastme valiklauludest: „Eesti hümn“, „Mu isamaa on minu arm“, „Eestlane olen ja eestlaseks jään“, „Jää vabaks Eesti meri“ ja/või „Laul Põhjamaast“. 	<ul style="list-style-type: none"> • Kaanonid. • Ühislaulud.
<ul style="list-style-type: none"> • Kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille, väikekannelt või kitarri kaasmängudes ja/või ostinato'des ning iseseisvates palades. • Rakendab musitseerides kitarri lihtsamaid akordmänguvõtteid ning lähtub absoluutsetest helikõrgustest (tähtnimedest) pillimängus. • Seostab absoluutseid helikõrgusi pillimänguga. • Kasutab pillimängus muusikalisi teadmisi ja oskusi. • Tunnetab ja väljendab liikumises meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat ning vormi. • Väljendab muusika karakterit ja meeleolu ning enda loomingulisi ideid liikumise kaudu. 	<p>Pillimäng, muusikaline liikumine ja omalooming</p> <ul style="list-style-type: none"> • Keha, rütmi ja plaatpillide mängimine. • Kitarri lihtsamad akordmänguvõtted. • Improvisatsiooni loomine keha, rütmi ja plaatpillidel. • Rütmilised, meloodilised kaasmängud.
<ul style="list-style-type: none"> • Eristab kõla ja kuju järgi klahvpille ja elektrofone. • Oskab iseloomustada akustiliste ja elektriliste klahvpillide tämbrit. • On kuulnud Hispaania, Ladina- ja Põhja-Ameerika rahvaste muusikast helinäiteid ning oskab neid iseloomustada. 	<p>Muusika kuulamine ja muusikalugu</p> <p>Muusikanäidete kuulamine ja analüüsimine</p> <ul style="list-style-type: none"> • Klahvpillid. • Elektrofonid. • Hispaania, Ladina- ja Põhja-Ameerika rahvaste muusika • Rockmuusika ajalugu 20. sajandi rock- ja popmuusika stiilid.

<ul style="list-style-type: none"> • On kuulnud erinevaid näiteid rock- ja popmuusikast ning oskab nende rütmi, meloodiat, harmooniat, tämbrit ja tempot iseloomustada. • Eristab ja iseloomustab rock- ja popmuusika stiile. • On kuulanud erinevaid Eesti popmuusika artistide palu ning oskab neid iseloomustada. • Arutleb muusika üle ja analüüsib seda oskussõnavara kasutades. 	<ul style="list-style-type: none"> • Popmuusika Eestis.
---	--

Kasutatav õppevara

Aive Skuin, Karolina Sepp, Jaak Ojakäär, Anu Sepp „Muusikaõpik 8. klass“ Tallinn: Avita 2007 ja 2012

Aive Skuin, Karolina Sepp „Muusikaõpetuse töövihik 8. klass“ Tallinn: Avita 2012

Muusikaõpetus 9. klassis

Õpitulemused	Õppesisu ja tegevused
<ul style="list-style-type: none"> • Teab ansamblite ja orkestrite liike ning koosseise ning tunneb need ära kuulnud muusikapala põhjal. • On tutvunud sümfooniaorkestri ajalooa. • Teab kreeka keelsete sõnade <i>orchestra</i> ja <i>symphonia</i> tähendust ning mõisteid dirigent, partituur ja partii. • Tunneb hääleorganeid ja oskab selgitada, kuidas tekib hääl. • Teab, mis on häälemurre ning kuidas see toimib poistel ja tüdrukutel. • Teab hääleliike ja tunneb need ära muusikapala põhjal. 	<ul style="list-style-type: none"> • Muusika esitamise koosseisud <ul style="list-style-type: none"> – Ansambel – Orkester • Hääl <ul style="list-style-type: none"> – Hääleliigid • Itaalia • Muusikateater: ooper, operett, muusikal <ul style="list-style-type: none"> – Ooper – Operett – Muusikal • Prantsusmaa

<ul style="list-style-type: none"> • On tutvunud Itaalia, Prantsusmaa ja Aafrika rahvaste kultuuri ja muusikatradsioonidega. • Tunneb lavamuusika žanrite ajalugu, teab termineid ning oskab leida ühiseid ja erinevaid jooni. • Oskab nimetada maailma tuntumaid oopereid, operette, muusikale ja ballette ning nende heliloojaid. • On tutvunud „Vanemuise“ ja „Estonia“ teatrimajadega ning nende mängukavadega. • On tutvunud jazzmuusika stiilidega ning muusikanäidetega on tutvunud filmimuusika ajalooga ning teab selle tegemise põhilisi komponente. • Oskab nimetada nii maailma kui Eesti tuntumaid filmimuusika loojad ning filmidest tuntuks saanud laule. 	<ul style="list-style-type: none"> • Muusikateater: ballett • Eesti muusikateatri arengulugu • Aafrika Jazz <ul style="list-style-type: none"> – Jazz-muusika põhijooned – Jazz'i eelkäijad – New Orleansi jazz – Dixieland – Chicago jazz – Sving – Bebop – Cool jazz – Hard pop Free jazz – Jazz rock – Jazz 20.saj lõpul ja tänapäeval – Jazz-muusika Eestis – Filmimuusika
<ul style="list-style-type: none"> • Laulab oma hääle omapära arvestades loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni, puhta intonatsiooniga ja väljendusrikkalt ning arvestab esitatava muusikapala stiili; järgib häälehoide häälemurdeperioodil. • Laulab oma hääle omapära arvestades loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni, puhta intonatsiooniga ja väljendusrikkalt ning arvestab esitatava muusikapala stiili; järgib häälehoide häälemurdeperioodil. 	<p>Hääle arendamine ja laululine materjal</p> <ul style="list-style-type: none"> • Seniste oskuste süstemaatiline harjutamine ja kinnistamine ning teadlik rakendamine uutes, õpitavates lauludes • Laule ooperitest, operettides ja muusikalidest • Jazzlaulude laulmine. • Kaanonid. • Ühislaulud.

<ul style="list-style-type: none"> • Kasutab teadlikult muusikalisi teadmisi nii üksi kui ka rühmas lauldes. • Osaleb laulurepertuaari valimisel ja põhjendab oma seisukohti. • Laulab ea- ja teemakohaseid ühe-, kahe- ning paiguti kolmehääelseid laule ja kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule. • Oskab laulda valitud laule kooliastme valiklauludest: „Eesti hümn“, „Mu isamaa on minu arm“, „Eestlane olen ja eestlaseks jään“, „Jää vabaks Eesti meri“ ja/või „Laul Põhjamaast“. 	
<ul style="list-style-type: none"> • Kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille, väikekannelt või kitarriga kaasmängudes ja/või ostinato’des ning iseseisvates palades. • Rakendab musitseerides kitarriga lihtsamaid akordmänguvõtteid ning lähtub absoluutsetest helikõrgustest (tähtnimedest) pillimängus. • Seostab absoluutseid helikõrgusi pillimänguga. • Kasutab pillimängus muusikalisi teadmisi ja oskusi. • Tunnetab ja väljendab liikumises meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat ning vormi väljendab muusika karakterit ja meeoleolu ning enda loomingulisi ideid liikumise kaudu. 	<p>Pillimäng, muusikaline liikumine ja omalooming</p> <ul style="list-style-type: none"> • Keha, rütmi ja plaatpillide mängimine. • Kitarriga lihtsamad akordmänguvõtted. • Improvisatsiooni loomine keha, rütmi ja plaatpillidel. • Rütmilised, meloodilised kaasmängud.
<ul style="list-style-type: none"> • Oskab eristada ansambli ja orkestrite liike ning koosseise kuulnud muusikapala põhjal. • Oskab iseloomustada hääleliike ja tunneb need ära muusikapala põhjal. 	<p>Muusika kuulamine ja muusikalugu</p> <ul style="list-style-type: none"> • Muusikanäidete kuulamine ja analüüsimine • Muusika esitamise koosseisud – ansambel, orkester • Hääli – hääleliigid • Muusikateater – ooper, operett, muusikal, ballett

- On tutvunud jazzmuusika stiilidega ning muusikanäidetega.
- On tutvunud Eesti tuntuma filmimuusikaga ning filmidest tuntuks saanud lauludega.

- Näited eesti muusikateatrist
- Jazzmuusika
- Filmimuusika

Kasutatav õppevara

Aive Skuin, Karolina Sepp „Muusikaõpik 9. klass“ Tallinn: Avita 2009 ja 2013

Aive Skuin, Karolina Sepp „Muusikaõpetuse töövihik 9. klass“ Tallinn: Avita 2013